

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO
KOSOVA

IZVEŠTAJ ZA 2021.

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo Kosova osnovani su u skladu sa međunarodnim sporazumom koji je ratifikovala Skupština Kosova, Ustavnim amandmanom i Zakonom o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu.

Veća su privremenog karaktera sa konkretnim mandatom i nadležnošću nad zločinima protiv čovečnosti, ratnim zločinima i drugim zločinima u skladu sa zakonom Kosova koji su započeti ili izvršeni na Kosovu u periodu od 1. januara 1998. do 31. decembra 2000. od strane ili protiv građana Kosova ili bivše Savezne Republike Jugoslavije.

Sedište Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva Kosova nalazi se u Hagu, Holandija. Osooblje je međunarodno, kao i sudije, predsednik, sekretar i specijalizovani tužilac.

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO
KOSOVA

IZVEŠTAJ ZA 2021.

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

Sadržaj

SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA	5
Uvod	6
SVK ukratko	8
Mere zaštite od virusa korona	18
VEĆA	20
1. Sudske aktivnosti	21
2. Aktivnosti predsednika i sudija	29
3. Vansudske aktivnosti	30
ODNOSI S JAVNOŠĆU	32
SEKRETARIJAT	36
1. Kabinet sekretara	41
2. Služba za informisanje i komunikaciju s javnošću	42
2.1. Odnosi sa sredstvima javnog informisanja	43
2.2. Program <i>Outreach</i>	46
2.3. Saradnja sa organizacijama građanskog društva i Sudskom informativnom mrežom	47
2.4. Javne informacije o SVK	49
3. Ombudsman Specijalizovanih veća Kosova	50
4. Odeljenje za sudske poslove	52
4.1. Služba za organizaciju rada u sudnici	52
4.2. Služba za prevođenje	53
4.3. Služba odbrane	53
4.4. Služba za učešće žrtava	54
4.5. Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima	55
4.6. Uprava pritvorske jedinice	56
5. Odeljenje za administraciju	57
5.1. Kadrovska služba	58
5.2. Služba za informacionu tehnologiju	60
5.3. Služba za održavanje i zajedničke poslove	61
5.4. Služba za obezbeđenje i sigurnost	62
5.5. Služba za finansije i budžet	63
5.6. Služba za nabavke	64
6. Služba za internu reviziju	65
INTEGRACIJA RODNE PERSPEKTIVE U SVK I ST	66
1. Sigurno i inkluzivno radno okruženje	67
2. Kontakt za rodna pitanja	69
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO	73
1. Uvod	74
2. Ostvarivanje mandata	75
3. Specijalizovano tužilaštvo	79
4. Rukovodeći kadar tužilaštva	80
5. Timovi tužilaštva	83

**Specijalizovana
veća
Kosova**

Sa zadovoljstvom vam predstavljamo godišnji izveštaj Specijalizovanih veća Kosova (SVK) za 2021. godinu. Uprkos problemima nastalim usled pandemije virusa korona s kojima smo se suočavali tokom cele godine, SVK su nastavila da ostvaruju značajne rezultate. U martu 2021. godine uhapšen je još jedan optuženi, te se sad u pritvoru SVK nalazi osam lica, koja su u četiri predmeta optužena za krivična dela i prestupe iz nadležnosti SVK. Dva predmeta su u fazi suđenja, a druga dva su u fazi prethodnog postupka. Ova izuzetna postignuća ne bi bila moguća bez efikasnog, predanog i profesionalnog rada i zalaganja svih sudija i službenika SVK. Aktivnosti su intenzivirane uprkos veoma izraženim problemima koje je pred nas stavila pandemija kako na ličnom, tako i na profesionalnom planu, i stoga želimo da izrazimo duboku zahvalnost sudijama i zaposlenima za izvanrednu predanost.

Tokom 2021. dalje su se intenzivirale sudske aktivnosti SVK vezane za četiri predmeta protiv ukupno osmorice optuženih. Dva predmeta prešla su u fazu suđenja, dok su dva još uvek u fazi prethodnog postupka. U jednom od dva predmeta u kojima je otpočelo suđenje, specijalizovani tužilac je završio izvođenje dokaza i krajem 2021. počelo je izvođenje dokaza odbrane. Žalbena veća su rešavala veći broj žalbi koje su tokom godine uložila sedmorica optuženih u tri različita predmeta.

U SVK je bilo i drugih sudskih aktivnosti. Sudije su putem video-konferencijske veze u aprilu održale plenarnu sednicu na kojoj su se upoznale s najnovijim institucionalnim pitanjima i bavile se nizom tema sa dnevnog reda.

Pored sudskih aktivnosti, u septembru smo boravili na Kosovu, gde smo se sastali s predstavnicima građanskog društva, medija, Sudske informativne mreže i drugima, kako bismo ih informisali o radu SVK, saslušali njihova mišljenja i odgovarali na njihova pitanja. Zahvaljujemo svima koji su na licu mesta ili putem video-konferencijske veze

prisustvovali tim susretima i dali nam dragocene povratne informacije.

Tim programa *Outreach* i ove godine je, uglavnom putem video-konferencijske veze, organizovao niz susreta s predstavnicima građanskog društva na Kosovu. Pored toga, SVK su održala nekoliko sastanaka sa Sudskom informativnom mrežom, na kojima su dobila značajne povratne informacije o sadržaju i efikasnosti programa *Outreach*. U tom pogledu veoma smo zahvalni vladi Švajcarske, koja je svojom finansijskom podrškom omogućila aktivnosti tima *Outreach* na Kosovu. Vlada Švajcarske najavila je da će i tokom 2022-2023. pomagati aktivnosti programa *Outreach*, te joj ovom prilikom zahvaljujemo na postojanoj podršci.

Intenzivirane sudske aktivnosti SVK izazvale su pojačano interesovanje javnosti. SVK i dalje nastoje da omoguće jednostavan i transparentan pristup informacijama o postupcima koji se pred njima vode. Tako je na vebsajt SVK dodata stranica "Aktuelnosti", koja sadrži linkove za relevantne javne dokumente i suđenja koja se prenose uživo, sa određenim odgađanjem, na tri službena jezika suda. Odzivajući se na komentare koje su SVK dobila prilikom odlazaka na Kosovo, SVK su počela da održavaju i nedeljne brifinge za novinare, na kojima ih obaveštavaju o zbivanjima u postupcima tokom protekle nedelje i odgovaraju na njihova pitanja. Pored toga, SVK su počela da emituju javna zasedanja na svom *YouTube* kanalu.

Sa zadovoljstvom možemo da dodamo da, osim što smo omogućili pristup javnim sudskim dokumentima koji se sada mogu naći u bazi podataka javne sudske dokumentacije na našem vebsajtu, takođe smo potpisali i sporazum sa Centrom za izučavanje međunarodnog prava i politiku, te će javna sudska dokumentacija biti dostupna i u *Legal Tools Database* Međunarodnog krivičnog suda, najznačajnijoj onlajn bazi podataka iz oblasti međunarodnog krivičnog prava.

U okviru Strategije za sprečavanje uznemiravanja na

radu usvojene 2019, SVK su istakla da će se zalagati da preduzmu sve potrebne mere kako bi se sprečilo i eliminisalo uznemiravanje na radnom mestu i negovala kultura poštovanja dostojanstva i uvažavanja drugih. Obuku o sprečavanju psihičkog i seksualnog uznemiravanja, koja čini sastavni deo te strategije, prošlo je 95% rukovodećeg kadra i članovi Predstavničkog tela zaposlenih.

Želimo da izrazimo zahvalnost državama članicama Evropske unije i trećim državama kontributorima, bez čije istrajne podrške postignuća SVK tokom 2021. ne bi bila moguća. Takođe smo zahvalni Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu na njenoj dragocenoj podršci prilikom složenih operacija, kao i kosovskoj policiji na njihovoj pomoći u tom pogledu.

Takođe zahvaljujemo kolegama iz Evropske službe za spoljno delovanje, Službe Evropske komisije za instrumente spoljne politike i Direktorata EU za

planiranje i vođenje civilnih operacija na pomoći i saradnji tokom 2021.

Pored toga, zahvalni smo i državama, diplomatskom koru, kao i internacionalnim i internacionalizovanim sudovima i tribunalima u Hagu na saradnji i redovnom konstruktivnom dijalogu o organizacionim i administrativnim pitanjima. Ta saradnja u pojedinim slučajevima uključivala je i razmenu kadrova. U skladu s memorandumom o razumevanju sklopljenim sa Specijalnim sudom za Liban, tokom 2021. smo s tim sudom razmenjivali kadrove, a time i znanje i stručnost.

Radujemo se godini koja je pred nama, u kojoj će SVK i dalje voditi svoje postupke na bezbedan, nepristrasan i efikasan način, u skladu sa svojim mandatom.

Sudija Ekaterina Trendafilova,
predsednik Specijalizovanih veća Kosova

Dr Fidelma Donlon,
sekretar Specijalizovanih veća Kosova

Hag, decembar 2021.

U **junu 2008**, Odbor za pravna pitanja i ljudska prava Parlamentarne skupštine Saveta Evrope imenovao je specijalnog izvestioca da ispita navode o teškim krivičnim delima izvršenim tokom i neposredno nakon sukoba 1998-1999. na Kosovu.

U **januaru 2011**, Rezolucijom 1782 (2011), Parlamentarna skupština Saveta Evrope usvojila je izveštaj koji je pripremio specijalni izvestilac (Izveštaj Saveta Evrope), u kome se tvrdi da su izvršeni brojni zločini nad Srbima, kosovskim Albancima za koje se sumnjalo da saraduju s njima, kao i drugim licima.

U svetlu izveštaja Saveta Evrope, u **maju 2011**, države članice EU razmatrale su ovo pitanje u okviru Političko-bezbednosnog odbora, tela koje se bavi zajedničkom spoljnom i bezbednosnom politikom Evropske unije. Nakon toga osnovana je Specijalna istražna radna grupa s mandatom da sprovede nezavisnu istragu o navodima o protivpravnom zatvaranju, deportaciji, nečovečnim delima, mučenju i ubijanju, i svim ostalim krivičnim delima iz Izveštaja Saveta Evrope. Specijalna istražna radna grupa, sa sedištem u Briselu, započela je s radom u **septembru 2011**.

Dok je istraga bila u toku, u Razmeni pisama između predsednice Kosova i visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost u **aprilu 2014**, postignut je međunarodni sporazum o osnivanju i radu posebnih sudskih veća i specijalizovanog tužilaštva za krivično gonjenje i suđenje za krivična dela iz izveštaja Specijalne istražne radne grupe.

U **Razmeni pisama** stoji da će se ta namenska i posebna sudska veća osnovati u skladu sa zakonom Kosova. Ta sudska veća i specijalizovano tužilaštvo će se rukovoditi vlastitim statutom i pravilnikom o postupku i dokazima, i u njima će biti zaposleno i njima upravljati isključivo međunarodno osoblje. U Razmeni pisama se takođe navodi da će ta posebna sudska veća imati sedište u trećoj državi, te da će se

osetljivi postupci, uključujući saslušanja svedoka, odvijati van Kosova. Skupština Kosova je u aprilu 2014. dvotrećinskom većinom ratifikovala Razmenu pisama i ona je postala deo nacionalnog zakonodavstva. Ona ima prevagu nad zakonima Kosova.

U **julu 2014**, glavni tužilac Specijalne istražne radne grupe izdao je saopštenje u kome je naveo da će radna grupa „moći da podigne optužnicu protiv određenih visokih zvaničnika bivše Oslobodilačke vojske Kosova”.

U **martu 2015**, predsednik Skupštine Kosova uputio je Ustavnom sudu Kosova zahtev za ocenu ustavnosti amandmana za sprovođenje Razmene pisama koji je predložila Vlada Kosova. U skladu sa Ustavom, Ustavni sud Kosova morao je da oceni da li predloženi amandman umanjuje prava i slobode garantovane Poglavljem II Ustava. U **aprilu 2015**, Ustavni sud Kosova zaključio je da je predlog ustavnog amandmana saglasan sa Ustavom Kosova i da „će struktura, obim nadležnosti i funkcionisanje Specijalizovanih veća biti regulisani daljim zakonima u skladu sa Ustavom”.

Ovaj amandman stupio je na snagu uvođenjem člana 162 Ustava Kosova, koji je Skupština Kosova usvojila u **avgustu 2015**. U isto vreme, usvojen je i Zakon o osnivanju obe institucije, koji predstavlja osnivački akt za Specijalizovana veća Kosova (SVK) i Specijalizovano tužilaštvo (ST).

U **aprilu 2016**, dr Fidelma Donlon je imenovana za sekretara SVK, čime započinje rad Sekretarijata u Hagu.

U **septembru 2016**, Dejvid Švendiman je imenovan za specijalizovanog tužioca.

U **decembru 2016**, sudija Ekaterina Trendafilova je imenovana za predsednika SVK. Na dužnost je stupila u januaru 2017.

Dana **1. januara 2017**, stupio je na snagu Sporazum s državom domaćinom, sklopljen između Kosova i Holandije, čime SVK stiču pravni osnov da vode krivične postupke na teritoriji Holandije.

Nakon toga, u **februaru 2017**, devetnaest sudija je uvršćeno u Listu međunarodnih sudija Specijalizovanih veća. U **martu 2017**, tokom prve plenarne sednice, sudije SVK usvojile su Pravilnik o postupku i dokazima.

Nakon što je Specijalizovano veće Ustavnog suda ocenilo njegovu saglasnost sa Ustavom, Pravilnik o postupku i dokazima stupio je na snagu u **julu 2017**, čime su SVK postala u potpunosti spremna za sudski rad.

U **novembru 2017**, sekretar je usvojila Direktivu o braniocima i zastupnicima, kojom se, između ostalog, regulišu uslovi koje advokati moraju da ispunjavaju kako bi imali pravo da zastupaju osumnjičene, optužene i žrtve pred SVK. Od tada je u Imenik branilaca i zastupnika žrtava upisano 215 advokata sa Kosova, iz Srbije i niza drugih zemalja.

U **maju 2018**, Pjetro Spera je imenovan za ombudsmana SVK.

U **junu 2018**, osnovana je Sudska informativna mreža sastavljena od lokalnih NVO sa Kosova i iz Srbije.

U **septembru 2018**, Džek Smit je nasledio Dejvida Švendimana na dužnosti specijalizovanog tužioca.

U **martu 2019**, sudije SVK su održale četvrto plenarno zasedanje. Istog meseca je usvojen Kodeks profesionalne etike za branioce i tužioce pred SVK.

U **junu 2019**, SVK i ST su se preselili u nove prostorije u Hagu.

U **februaru** i **aprilu 2020**, specijalizovani tužilac podigao je prve optužnice.

U **aprilu 2020**, sekretaru Fidelmi Donlon produžen je mandat za još četiri godine.

U **septembru 2020**, šest novih sudija je položilo zakletvu, specijalizovani tužilac je uhapsio prvog optuženog, g. Saljiha Mustafu, po navodima o ratnim zločinima, kao i g. Hisnija Gucatija i g. Nasima Haradinaja, po navodima o krivičnim delima protiv pravosuđa.

U **novembru 2020**, specijalizovani tužilac je uhapsio g. Hašima Tačija, g. Kadrija Veseljija, g. Redžepa Seljimija i g. Jakupa Krasnićija po navodima o zločinima protiv čovečnosti i ratnim zločinima.

U **decembru 2020**, predsednici Ekaterini Trendafilovoj produžen je mandat za još četiri godine.

Dana **16. marta 2021**, g. Pjeter Šalja uhapšen je u Belgiji i **15. aprila 2021** doveden u pritvorski objekat SVK.

Dana **5. maja 2021**, predsednik je pretresnom panelu I dodelila predmet *Specijalizovani tužilac protiv Saljiha Mustafe*, u kojem je glavni sudski postupak počeo **15. septembra 2021**. uvodnim izlaganjem specijalizovanog tužioca.

Dana **15. jula 2021**, predsednik je pretresnom panelu II dodelila predmet *Specijalizovani tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja*, u kojem je glavni sudski postupak počeo **7. oktobra 2021**. uvodnim izlaganjem specijalizovanog tužioca.

Hronologija

JANUAR 2011.

Parlamentarna skupština Saveta Evrope usvaja Izveštaj o „Nečovečnom postupanju s ljudima i nedozvoljenoj trgovini ljudskim organima na Kosovu.

SEPTEMBAR 2011.

Specijalna istražna radna grupa, koju je EU osnovala radi sprovođenja krivičnih istraga o navodima iz Izveštaja Saveta Evrope, započinje sa radom.

APRIL 2014.

Razmena pisama između predsednice Kosova i visoke predstavnice Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost o pitanju osnivanja „posebnih sudskih veća”.

AVGUST 2015.

Skupština Kosova usvaja član 162 Ustava Kosova i Zakon o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu.

DECEMBAR 2016.

Sudija Ekaterina Trendafilova je imenovana za predsednika SVK.

SEPTEMBAR 2016.

Dejvid Švendiman je imenovan za specijalizovanog tužioca.

APRIL 2016.

Dr Fidelma Donlon je imenovana za sekretara SVK, čime ova sudska ustanova započinje sa radom u Hagu.

JANUAR 2017.

Sporazum s državom domaćinom sklopljen između Kosova i Holandije stupa na snagu, čime SVK stiču pravni osnov za vođenje krivičnih postupaka u Holandiji.

FEBRUAR 2017.

Devetnaest sudija je uvršćeno u Listu međunarodnih sudija.

MART 2017.

Sudije usvajaju Pravilnik o postupku i dokazima, koji zatim preispituje Specijalizovano veće Ustavnog suda.

JUL 2017.

Nakon provere saglasnosti sa Ustavom, koju je sproveo Specijalizovano veće Ustavnog suda, Pravilnik o postupku i dokazima stupa na snagu i SVK postaju u potpunosti spremna za sudski rad.

SEPTEMBAR 2018.

Džek Smit nasleđuje Dejvida Švendimana na dužnosti specijalizovanog tužioca.

MAJ 2018.

Pjetro Spera je imenovan za ombudsmana Specijalizovanih veća Kosova.

NOVEMBAR 2017.

Sekretar usvaja Direktivu o braniocima i zastupnicima, kojom se, između ostalog, regulišu uslovi koje advokati moraju da ispunjavaju kako bi imali pravo da zastupaju osumnjičene, optužene i žrtve pred SVK.

Hronologija

JUN 2019.

SVK i ST se preseljavaju u nove prostorije.

FEBRUAR I APRIL 2020.

Specijalizovani tužilac podiže prve optužnice.

APRIL 2020.

Sekretaru Fidelmi Donlon produžen je mandat za još četiri godine.

sudija Fergal Gejnor
(Irska)

sudija Nina Jergensen
(Norveška)

sudija Žilber Biti
(Francuska)

sudija Danijel Fransen
(Belgija)

sudija Rumen Nenkov
sudija Ustavnog suda
(Bugarska)

sudija Romina Inkuti
rezervni sudija Ustavnog
suda (Italija)

SEPTEMBAR 2020.

Šest novih sudija polaže zakletvu, a specijalizovani tužilac hapsi g. Saljiha Mustafu, po navodima o ratnim zločinima, kao i g. Hisnija Gucatija i g. Nasima Haradinaja, po navodima o krivičnim delima protiv pravosuđa.

NOVEMBAR 2020.

Specijalizovani tužilac hapsi g. Hašima Tačija, g. Kadrija Veseljija, g. Redžepa Seljimija i g. Jakupa Krasnićija po navodima o zločinima protiv čovečnosti i ratnim zločinima.

DECEMBAR 2020.

Predsedniku Ekaterini Trendafilovoj produžen je mandat za još četiri godine.

MART I APRIL 2021.

Pjeter Šalja uhapšen je u Belgiji i doveden u pritvorski objekat SVK.

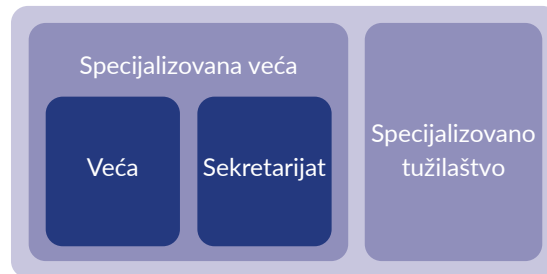
OKTOBAR 2021.

Počinje sudski postupak u predmetu *Specijalizovani tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja.*

SEPTEMBAR 2021.

Počinje sudski postupak u predmetu *Specijalizovani tužilac protiv Saljiha Mustafe.*

Specijalizovana veća Kosova (SVK) i Specijalizovano tužilaštvo (ST) su dve **nezavisne** institucije formirane nakon **Razmene pisama**, u skladu sa zakonom Kosova i usvajanjem **ustavnog amandmana 2015. godine**. U avgustu 2015. Skupština Kosova usvojila je **Zakon o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu** (Zakon).

■ Mandat SVK je

- „da osiguraju bezbedan, nezavisan, nepristrasan, pravičan i efikasan krivični postupak u vezi s navodima o teškim prekograničnim i međunarodnim krivičnim delima izvršenim u toku i posle sukoba na Kosovu, a koja se tiču krivičnih dela iz Izveštaja Parlamentarne skupštine Saveta Evrope [...] i koja su bila predmet krivične istrage Specijalne istražne radne grupe (član 1 Zakona).”

■ SVK su osnovana u skladu sa **Razmenom pisama i zakonom Kosova**

- imaju **iste nivoe sudova** kao kosovski pravosudni sistem (osnovni, apelacioni, vrhovni, ustavni)
- imaju **sedište van Kosova**
- sudije i osoblje su državljani **država članica EU ili trećih država kontributora**
- primenjuju **međunarodno običajno pravo i nacionalno krivično pravo** u skladu sa Zakonom
- primenjuju **vlastita pravila o postupku i dokazima**.

■ SVK su **privremena** sudska ustanova

- postojaće samo onoliko dugo koliko bude potrebno da se reši po optužbama koje iznese specijalizovani tužilac i dok Savet EU ne obavesti Kosovo da su završene istrage i sudski postupci.

■ **Nadležnost** SVK obuhvata

- zločine protiv čovečnosti, ratne zločine i druga krivična dela inkriminisana krivičnim zakonom merodavnim u vreme kada su izvršena
 - koja su se desila između 1. januara 1998. i 31. decembra 2000.
 - koja su započeta ili izvršena na Kosovu, ili koja su izvršili državljani Kosova/Savezne Republike Jugoslavije, odnosno koja su izvršena nad državljanima Kosova/Savezne Republike Jugoslavije
- određena krivična dela protiv pravosuđa, ukoliko se odnose na zvanične postupke i/ili osoblje SVK.

■ SVK se bave **isključivo pojedinačnom krivičnom odgovornošću** - neće se suditi grupama ili organizacijama.

■ SVK dozvoljavaju **učešće žrtava** u postupku.

- Rad SVK i ST finansiraju države članice EU i treće države kontributori i obe ustanove su nezavisne u svom radu i ispunjavanju svog mandata.
- Službeni jezici SVK i ST su albanski, srpski i engleski.
- SVK imaju **ombudsmana**, koji postupa samostalno i nadzire, brani i štiti osnovna prava i slobode lica koja **dolaze u kontakt sa SVK i ST**. Ombudsman, pored ostalog
 - postupa po navodima iz pritužbi koje pojedinci mogu da ulože:
 - ukoliko se pritužba tiče njihovog kontakta sa SVK, odnosno ST
 - u slučaju nepotrebnog odlaganja u postupku pred SVK
 - ukoliko su iscrpljena sva druga pravna sredstva
 - ukoliko je pritužba podneta u roku od šest meseci od kršenja na koju se odnosi
 - može u svakom trenutku i bez prethodne najave da uđe u pritvorski objekat SVK i izvrši inspekciju kako bi ocenio uslove pritvora.

Mere zaštite od virusa korona

Polovinom marta 2021. bilo je tačno godinu dana otkako su SVK i ST usled pandemije virusa korona za većinu zaposlenih uveli rad na daljinu. Tokom većeg dela godine važno je pravilo da samo ograničen broj zaposlenih može da bude u prostorijama suda. Služba za informacionu tehnologiju sve vreme je radila na proširenju kapaciteta sistema, tako da ga je tokom 2021. u najintenzivnijem periodu rada na daljinu, koristilo skoro 400 zaposlenih.

Interni propisi su redovno ažurirani u cilju bezbednosti svih zaposlenih, spoljnih saradnika i stažista, lica koja su u kontaktu sa SVK i ST, poput svedoka, pritvorenika i posetilaca. U skladu sa savetima i preporukama holandske vlade uvedene su nove mere, a postojeće prilagođavane, o čemu je šef Službe za administraciju obavestavao zaposlene putem kontakt osobe za virus korona. Zahvaljujući uvedenim merama i predanosti zaposlenih, SVK i ST su tokom cele godine nastavili sa svim svojim sudskim i administrativnim aktivnostima.

Uvedene mere prevencije i ublažavanja rizika ostale su na snazi kako bi se omogućilo prisustvo javnim zasedanjima u sudnici SVK. Te mere su uključivale popunjavanje upitnika o zdravstvenom stanju, nošenje zaštitnih maski i boravak u galeriji za posetioce u skladu s pravilima o socijalnom distanciranju. U sudnici su postavljeni paravani, a u nekim situacijama je bilo obavezno nošenje zaštitnih maski.

Dužnost SVK da vodi brigu o dobrobiti odnosi se, naravno, i na pritvorenike i zaposlene u pritvorskom objektu u Hagu. Sekretar i tim Uprave pritvorske jedinice, u stalnom kontaktu i tesnoj saradnji sa zavodskim lekarom, starali su se da sve procedure koje primenjuje Uprava pritvorske jedinice budu u skladu s najnovijim zbivanjima, kako bi se osiguralo bezbedno okruženje. Pored toga, sekretar je od vlasti države domaćina zatražila da se pritvorenicima da prednost u nacionalnom programu vakcinacije.

Država domaćin je 14. septembra najavila da će od 25. septembra ukinuti većinu mera ublažavanja rizika od virusa korona. Uprkos tome, SVK i ST su se i dalje pridržavali uvedenih mera, omogućivši da se, zbog intenziviranja sudskih aktivnosti, postepeno sve veći broj zaposlenih vraća u kancelarije.

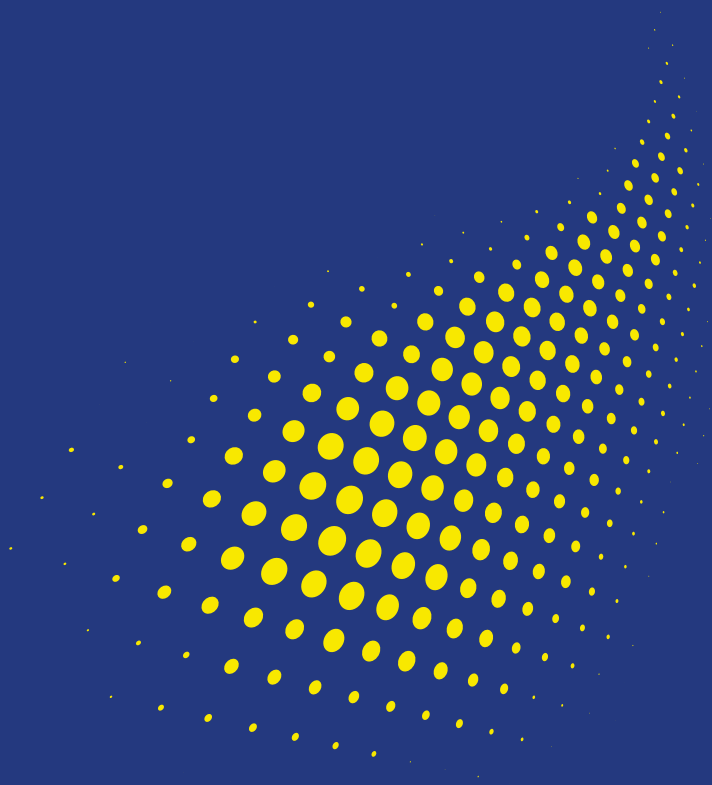
Dana 5. oktobra, na sastanku sa zaposlenima, glavni rukovodioci najavili su početak druge faze borbe protiv pandemije, koja je podrazumevala postepen bezbedan povratak svih zaposlenih u prostorije u Hagu. Svrha tog etapnog pristupa bila je da se početkom 2022. omogućiti povratak svih zaposlenih u kancelariju na puno radno vreme. Međutim, usled mera koje je država domaćin uvela usled novog porasta broja zaraženih u Holandiji, plan za povratak u kancelariju je privremeno povučen i njegovo sprovođenje odloženo. Zaposleni koji su radili u prostorijama suda i dalje su morali da se pridržavaju sledećih mera: nošenje zaštitnih maski tokom boravka u prostorijama, socijalno distanciranje, održavanje sastanaka s trećim licima putem video-konferencijske veze kad god je to moguće, redovno pranje i dezinfikovanje ruku, praćenje simptoma virusa korona.

SVK i ST budno su pratili razvoj događaja i bili spremni da reaguju u skladu sa situacijom. Bili su u stalnom kontaktu s vlastima Holandije kao bi obezbedili pridržavanje svih domaćih mera i preporuka vezanih za javno zdravlje.

Predsednik, sekretar i specijalizovani tužilac svake nedelje su se obraćali zaposlenima da bi ih informisali o glavnim zbivanjima te nedelje, podstakli i održali njihovu motivisanost i odali im priznanje za neumorno zalaganje. Budući da je sve veći broj zaposlenih radio u prostorijama suda, poslednja takva poruka, posle 85 nedelja, upućena je u novembru.

Veća

1 | Sudske aktivnosti

Godinu 2021. obeležilo je više prekretnica u sudskim aktivnostima Specijalizovanih veća Kosova (SVK) – u martu je uhapšen i potom u aprilu doveden osmi optuženi, a u septembru i oktobru počela su suđenja u predmetima *Tužilac protiv Saljiha Mustafe* i *Tužilac protiv Hisnija Gucatija* i *Nasima Haradinaja*. To je postignuto uprkos pandemiji virusa korona i svedoči o profesionalizmu, odlučnosti i neumornom zalaganju sudija SVK i službenika koji im pomažu.

Tokom 2021. više panela postupalo je u nizu sudskih predmeta. Sudiji za prethodni postupak dodeljena su u rad dva predmeta, dva pretresna panela postupala su u dva sudska postupka, a paneli Apelacionog suda rešavali su po uložnim interlokutornim žalbama. Uz to, predsednik je donela niz odluka po zahtevima za izuzeće, odnosno diskvalifikaciju. Tokom 2021. sudije SVK donele su ukupno skoro 800 odluka i naloga, od čega 130 usmenih.

POSTUPCI PRED PRETRESNIM PANELIMA

Tokom 2021. godine pred SVK su počela dva suđenja, a jedno od njih je krajem godine ušlo u fazu izvođenja dokaza odbrane.

I.

Specijalizovani tužilac protiv Saljiha Mustafe

Prvi predmet pred SVK koji je ušao u fazu suđenja je predmet protiv g. Saljiha Mustafe. U četiri tačke optužnice, g. Mustafa se tereti za ratne zločine (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo) izvršene u aprilu 1999. Prema navodima u optužnici, g. Mustafa je tokom relevantnog perioda bio komandant gerilske jedinice u okviru operativne zone Lab Oslobođilačke vojske Kosova (OVK).

Saljih Mustafa na pripremnoj konferenciji za suđenje, 9. jun 2021.

Dana 5. maja, predsednik je imenovala pretresni panel I, koji čine sudije Mapi Felt-Folja (predsedavajući sudija), Roland Dekers, Žilber Biti i Vladimir Mikula (rezervni sudija). Imenovanje panela usledilo je nakon što je sudija za prethodni postupak objavio da će predmet biti spreman za prosleđivanje pretresnom panelu 7. maja.

Uvodno izlaganje u predmetu Mustafa, 15. septembar 2021.

Suđenje je počelo 15. septembra, uvodnim izlaganjem specijalizovanog tužioca i zastupnika žrtava. Do kraja decembra, svedočilo je deset svedoka specijalizovanog tužioca. Devet lica dobilo je status žrtve koja učestvuje u postupku, a pretresni

panel I produžio je rok za prijavljivanje žrtava do završetka izvođenja dokaza specijalizovanog tužioca. Trenutno osam lica još uvek učestvuje u ovom predmetu u statusu žrtve.

Zaštita bezbednosti, fizičkog i psihičkog zdravlja, dostojanstva i privatnosti žrtava i svedoka mora se smatrati sastavnim delom ličnih interesa i prava žrtava, iako to nije izričito predviđeno članom 22 Zakona.

KSC-BC-2020-05/F00152, Odluka o procesnim pravima žrtava tokom suđenja, 12. jul 2021, stav 11.

II.

Specijalizovani tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja

Drugi predmet pred SVK koji je prešao u fazu suđenja je predmet protiv g. Hisnija Gucatija i g. Nasima Haradinaja. Obojica optuženih terete se za četiri krivična dela protiv pravosuđa i javne uprave i dva krivična dela protiv javnog reda, konkretno, za ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti putem ozbiljnih pretnji, zastrašivanja i odmazde i kršenje tajnosti postupka.

Nakon što je sudija za prethodni postupak izdao saopštenje da će ovaj predmet 16. jula biti spreman za prosleđivanje pretresnom panelu, predsednik je 15. jula predmet dodelila u rad pretresnom panelu II, u čijem su sastavu sudija Čarls Smit III (predsedavajući), Kristof Bart, Genel Metro i Fergal Gejnor (rezervni sudija).

Pretresni panel II tokom uvodnog izlaganja u predmetu Gucati i Haradinaj, 7. oktobar 2021.

Suđenje je počelo 7. oktobra, uvodnim izlaganjem specijalizovanog tužioca. Specijalizovano tužilaštvo je ispitalo četiri svedoka i 10. novembra zaključilo izvođenje dokaza. Dana 26. novembra, pretresni

panel II odbio je zahteve g. Gucatija i g. Haradinaja za odbacivanje optužbi shodno pravilu 130 Pravilnika o postupku i dokazima (Pravilnik) i u jednoj kasnijoj odluci još jednom istakao važnost javnosti postupka.

Pravni i normativni akti i propisi Specijalizovanih veća predviđaju da su postupci u načelu javni, osim ako postoji jednako važan i opravdan interes za odstupanje od tog načela. Panel ističe da se načelom javnosti garantuju ne samo osnovna prava optuženih na javno i pravično suđenje, već i poverenje u sudski postupak, zahvaljujući transparentnosti, što obezbeđuje bitnu zaštitu od proizvoljnosti.

KSC-BC-2020-07/F00303, Odluka po zahtevu tužilaštva za zaštitne mere, 7. septembar 2021, stav 9.

Izvođenje dokaza odbrane počelo je 3. decembra, kada je branilac g. Gucatija izneo uvodnu reč. Dana 6. decembra, odbrana je izvela svog prvog svedoka, g. Gucatija. Sredinom decembra svedočio je šesti

svedok odbrane. Uvodno izlaganje odbrane g. Haradinaja održano je 15. decembra, a početak izvođenja njenih dokaza zakazan je za 11. januar 2022.

Hisni Gucati tokom uvodnog izlaganja specijalizovanog tužioca, 7. oktobar 2021.

Nasim Haradinaj tokom uvodnog izlaganja specijalizovanog tužioca, 7. oktobar 2021

POSTUPCI PRED SUDIJOM ZA PRETHODNI POSTUPAK

Sudija za prethodni postupak bio je tokom 2021. veoma aktivan, preduzimajući sve neophodne mere za ekspeditivnu pripremu predmeta za suđenje, u skladu s pravilom 95(2) Pravilnika. Početkom godine sudija za prethodni postupak je postupao u sva četiri predmeta koja su trenutno u toku pred SVK. U dva

predmeta okončao je prethodni postupak do leta 2021. i prosledio ih odgovarajućim pretresnim panelima (*Specijalizovani tužilac protiv Mustafe i Specijalizovani tužilac protiv Gucatija i Haradinaja*). Krajem 2021. sudija za prethodni postupak je bio angažovan u radu na preostala dva predmeta.

I. Specijalizovani tužilac protiv Hašima Tačija i drugih

Krajem 2021. predmet *Specijalizovani tužilac protiv Hašima Tačija i drugih* nalazio se u fazi prethodnog postupka. U optužnici se g. Hašim Tači, g. Kadri Veselji, g. Redžep Seljimi i g. Jakup Krasnići terete po deset tačaka za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti.

Sudija za prethodni postupak doneo je tokom 2021. niz odluka i naloga, vezanih za širok dijapazon pitanja – od obelodanjivanja i učešća žrtava, preko pritvora optuženih, osnivanja i nadležnosti SVK do prigovora na optužnicu.

Sudija za prethodni postupak napominje da je pravo lica da mu sudi sud ustanovljen zakonom apsolutno pravo, pravo koje se ne može ograničavati.

KSC-BC-2020-06/F00450, Odluka po podnescima kojima se osporava legalitet Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva i ukazuje na povredu nekih ustavnih prava optuženih, 31. avgust 2021, stav 86.

Prethodni postupak u predmetu Tači i drugi, 14. septembar 2021.

Sudija za prethodni postupak odobrio je prijave 20 lica za učešće u postupku u statusu žrtve, a prijavljivanje za sticanje statusa žrtve-učesnika u ovom predmetu i dalje je u toku.

II.

Specijalizovani tužilac protiv Pjetera Šalje

Četvrti predmet vodi se protiv g. Pjetera Šalje, bivšeg pripadnika OVK koji je bio raspoređen u Kukešu, u Albaniji. Gospodin Šalja uhapšen je 16. marta u Belgiji i doveden pred SVK 15. aprila 2021. U optužnici se po četiri tačke tereti za ratne zločine, izvršene približno od 17. maja do 5. juna 1999. nad

licima zatvorenim u fabrici metala u Kukešu (Albanija), koju je koristila OVK.

Na prvom pristupanju sudu 19. aprila, g. Šalja je izjavio da nije kriv ni po jednoj optužbi iz optužnice.

Prvo pristupanje sudu u predmetu Šalja, 19. april 2021.

I u ovom predmetu prethodni postupak se odvija ekspeditivno – sudija za prethodni postupak doneo je niz različitih odluka i naloga, između ostalog, u vezi s pritvorom g. Šalje, učesćem žrtava i nadležnošću SVK.

Sudija za prethodni postupak dodelio je jednom licu status žrtve koja učestvuje u postupku, a postupak prijavljivanja za sticanje statusa žrtve-učesnika u ovom predmetu i dalje je u toku.

Prvo pristupanje sudu g. Pjetera Šalje, 19. april 2021.

Sudija za prethodni postupak podseća da se, shodno članovima 21(4)(a) i 38(4) Zakona i pravilu 86(3) Pravilnika, u optužnici moraju dovoljno jasno i konkretno navesti činjenice na kojima počivaju optužbe, kao i vidovi krivične odgovornosti prema kojima se optuženi tereti. Na taj način se obezbeđuje da optuženi iz optužnice, kao samostalnog dokumenta, stekne dovoljno informacija na osnovu kojih može jasno i potpuno da razume prirodu i uzrok optužbi kojima se tereti kako bi mogao adekvatno da pripremi odbranu.

KSC-BC-2020-04/RED/F00089, Javna redigovana verzija odluke po prigovorima protiv optužnice, 18. oktobar 2021, stav 25.

POSTUPCI PRED APELACIONIM SUDOM

Brzo napredovanje u pomenuta četiri predmeta dovelo je do intenzivirane aktivnosti panela Apelacionog suda, koji su tokom 2021. rešavali o nizu žalbi sedmorice (od ukupno osam) optuženih u tri različita predmeta. U svojim odlukama, paneli su

potvrdili produženje pritvora nekoliko optuženih i rešavali pitanja vezana za obavezu obelodanjivanja, učešće žrtava i prigovore na optužnicu i nadležnost Specijalizovanih veća.

[S]vaka analiza pritvora pre početka suđenja mora kao polazište da ima pretpostavku nevinosti. Stoga se, kao prvo, pritvoru pre početka suđenja ne sme olako pristupati. Kao drugo, Specijalizovano tužilaštvo je ono koje snosi teret dokazivanja da je pritvor pre početka suđenja neophodan.

KSC-BC-2020-06/IA002,F00005/RED, Javna redigovana verzija odluke po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku o privremenom puštanju na slobodu, 30. april 2021, stav 23.

Obezbeđivanje minimalnih uslova za stvarno i svrsishodno učešće žrtava u postupku zavisi od primene solidnog mehanizma tog učešća, u skladu s normativnim okvirom nadležnog tribunala. U suprotnom bi učešće žrtava moglo da postane samo simboličan čin, bez stvarnog uticaja na efektivno ostvarenje prava žrtava na istinu i pravdu.

KSC-BC-2020-06/IA005/F00008, Odluka po žalbi na "Prvu odluku o učešću žrtava", 16. jul 2021, stav 26.

Sudije raspoređene u panele Apelacionog suda tokom 2021.

sudija Mišel Pikar
(Francuska)

sudija Emilio Gati
(Italija)

sudija Kaj Ambos
(Nemačka)

sudija Nina Jergensen
(Norveška)

ZAHTEVI ZA DISKVALIFIKACIJU

Predsednik suda je tokom 2021. godine donela nekoliko odluka po zahtevima za diskvalifikaciju nje same i još dvoje sudija. Zahtevi za njenu diskvalifikaciju podneti su nakon izlaganja koje je održala pred predstavnicima država članica Evropske unije (EU) u decembru 2020. i u februaru 2021. u Hagu. Kada je reč o drugo dvoje sudija, diskvalifikacija

jednog zatražena je zbog dužnosti koje je on ranije obavljao, a drugog zbog toga što ga je predsednik odredila da rešava u jednom žalbenom postupku.

Ti zahtevi, o kojima je rešavano u skladu sa propisima koji uređuju rad SVK, na kraju su odbijeni, te u postupcima nije bilo prekida.

[N]i Zakonom ni Pravilnikom nije predviđena mogućnost da se na zahtev strane u postupku predsednik diskvalifikuje zbog obavljanja svojih administrativnih obaveza, a pogotovo ne zbog administrativnih odluka i naloga koje tek treba da donese.

KSC-BC-202007/F00272, Odluka po zahtevu za izuzeće ili diskvalifikaciju, 6. avgust 2021, stav 22.

2 | Aktivnosti predsednika i sudija

Sudije uvrščene u Listu međunarodnih sudija SVK obavljaju svoje dužnosti po potrebi i isključivo na zahtev predsednika. Prema članu 26 Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (Zakon), sudije ne primaju naknadu niti druge dodatke samim tim što su uvrščeni u listu sudija, već je primaju samo kad ih predsednik rasporedi na neku od službenih dužnosti. Raspoređene sudije svoje dužnosti, ukoliko je moguće, obavljaju na daljinu.

GODIŠNJE PLENARNO ZASEDANJE

Dana 19. marta sudije su održale šesto plenarno zasedanje, koje je i ovog puta održano putem video-konferencijske veze, usled pandemije virusa korona. Na tom plenarnom zasedanju predsednik je sudijama saopštila najnovije informacije i sudije su imale priliku da čuju izlaganja relevantna za rad SVK i njihovu ulogu u ostvarivanju mandata suda.

3 | Vansudske aktivnosti

Tokom 2021. predsednik Trendafilova redovno je informisala javnost i zainteresovane aktere o aktivnostima SVK. U tom cilju, predsednik se sastajala s predstavnicima institucija EU, država članica EU, države domaćina, trećih država kontributora, organizacija građanskog društva na Kosovu i nevladinih organizacija.

Predsednik Trendafilova

Dana 11. februara, predsednik je putem video-konferencijske veze upoznala predstavnike država članica EU i trećih država kontributora sa najvažnijim zbivanjima u SVK. Države članice EU i treće države kontributori ponovo su izrazile snažnu podršku radu suda, na čemu im je predsednik zahvalila.

Pored toga, predsednik se 27. oktobra u Briselu obratila Političko-bezbednosnom odboru EU i tom prilikom je predstavnike država članica informisala o sudskim aktivnostima SVK i odgovarala na pitanja država članica EU.

U cilju daljeg jačanja odnosa SVK s drugim spoljnim akterima i organizacijama građanskog društva, predsednik je (uglavnom putem video-konferencijske veze) održala sastanke s diplomatskim, pravnim i akademskim krugovima. Pored toga, predsednik je dala niz intervjuja za veliki broj medijskih kuća, u kojima se osvrnula na mandat i rad SVK, uključujući intervjuje koje je dala u septembru, kada je zajedno sa sekretarom bila u poseti Kosovu.

Nezavisnost sudija je osnovno načelo naše profesije. O tome svedoče svi međunarodni i regionalni akti vezani za pravosuđe, kao i svečana izjava koju mi, sudije Specijalizovanih veća, dajemo prilikom stupanja na dužnost. Ta izjava ima suštinsku važnost za svakog od nas i ona nam je vodilja u svim dužnostima koje obavljamo pred Specijalizovanim većima.

Predsednik Trendafilova, intervju za ABC News Albania, 14. april 2021.

Sudije na Listi međunarodnih sudija

Sudija Ekaterina Trendafilova
Predsednik
(Bugarska)

Sudija Čarls L. Smit III
Potpredsednik
(SAD)

Sudija Vidar Stensland
Sudija Ustavnog suda
(Norveška)

Sudija Antonio Balsamo
Sudija Ustavnog suda
(Italija)

Sudija Rumen Nenkov
Sudija Ustavnog suda
(Bugarska)

Sudija Romina Inkuti
Rezervni sudija Ustavnog suda
(Italija)

Sudija Kristin Van den Vajngart
(Belgija)

Sudija Mišel Pikar
(Francuska)

Sudija Tomas Laker
(Nemačka)

Sudija Emilio Gati
(Italija)

Sudija Roland Dekers
(Holandija)

Sudija Mihael Bolander
(Nemačka)

Sudija Kaj Ambos
(Nemačka)

Sudija Kenet Roberts
(Kanada)

Sudija Mapi Velt-Folja
(Holandija)

Sudija Kristof Barte
(Nemačka)

Sudija Vladimir Mikula
(Češka)

Sudija Genel Metro
(Švajcarska)

Sudija Nikola Giju
(Francuska)

Sudija Žilber Biti
(Francuska)

Sudija Danijel Fransen
(Belgija)

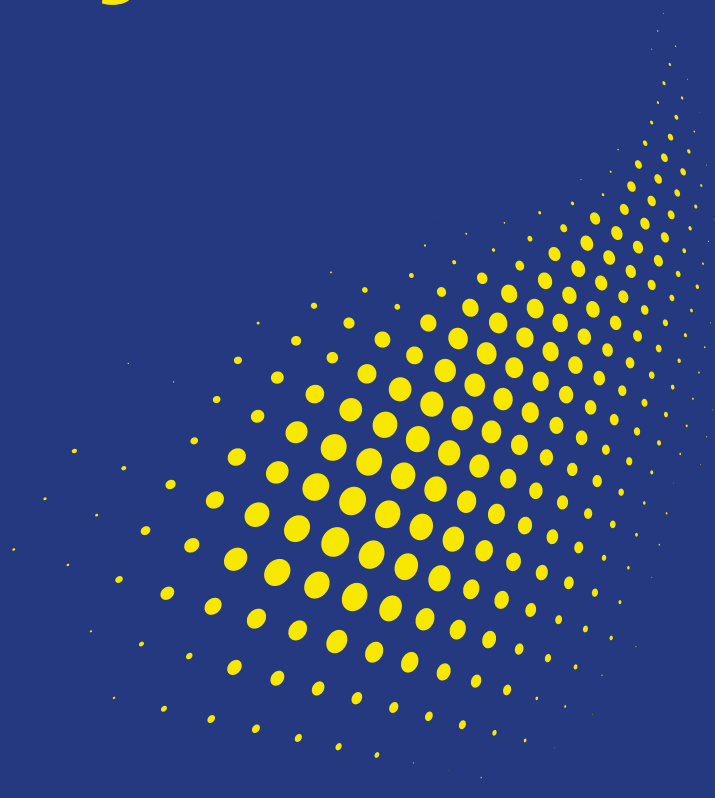

Sudija Fergal Gejnor
(Irska)

Sudija Nina Jergensen
(Norveška)

Odnosi s javnošču

Odnosi s javnošću

Sa otpočinjanjem sudskih postupaka, predsednik i sekretar Specijalizovanih veća Kosova (SVK) preuzele su na sebe važan zadatak da javnosti na Kosovu i u regionu objasne na koji način sud nastoji da osigura da sudski postupci budu pravični, bezbedni i efikasni, u skladu s najvišim standardima međunarodnog krivičnog pravosuđa. U tom cilju one su tokom 2021. intenzivirale svoje učešće u aktivnostima programa *Outreach*, kao i svoje kontakte s novinarima.

Dana 23. februara najviši rukovodioci suda primili su u sudu g. Jana van Zanena, gradonačelnika Haga. To je bila prilika da se on upozna s različitim aspektima SVK i ST i njihovog mandata.

Dana 19. maja predsednik i sekretar održale su sastanak s predstavnicima Sudske informativne mreže, na kojem su ih ukratko informisale o aktuelnostima u radu i saslušale njihove utiske o aktivnostima programa *Outreach*.

Dana 25. maja sud je posetio g. Lars-Gunar Vigemark, šef Misije Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (Euleks).

Najviši rukovodioci održali su s njim zasebne sastanke, na kojima su mu zahvalili na trajnoj podršci koju Euleks pruža sudu.

Od 6. do 9. septembra, tokom boravka na Kosovu, predsednik i sekretar su se sastajale s novinarima i predstavnicima građanskog društva i šire javnosti i sa njima razgovarale o radu SVK. U okviru programa *Outreach* održana su dva skupa s predstavnicima građanskog društva, u Prištini i Mitrovici. Na tim skupovima, predsednik i sekretar informisale su prisutne o tekućim sudskim postupcima i podršci Sekretarijata i odgovarale su na pitanja novinara i predstavnika građanskog društva, koji su na tim skupovima učestvovali bilo onlajn ili na licu mesta.

Pored toga, predsednik i sekretar sastale su se s predstavnicima diplomatskog kora, međunarodnih i nacionalnih tela, između ostalog, s gđom Albulenom Hadžiju, ministrom pravde Kosova. Predsednik i sekretar su se obratile predstavnicima država članica EU i trećih država kontributora na sastanku u Prištini, koji je organizovao šef Misije Euleksa na Kosovu g. Lars-Gunar Vigemark, a kojim je predsedavao specijalni predstavnik EU za Kosovo g. Tomaš Sunjog.

Predsednik Trendafilova na skupu programa Outreach u Prištini,
7. septembar 2021.

Sekretar Donlon na skupu programa Outreach u Prištini,
7. septembar 2021.

Intervju predsednika suda Trendafilove u emisiji Rubikon na televiziji KlanKosova, 7. septembar 2021.

Predsednik je tokom 2021. godine dala četiri intervjuja za kosovske i regionalne medije, a u kosovskim medijima je na albanskom i srpskom objavljen njen članak o sudskim postupcima pred SVK.

Sekretar je na Kosovu dala dva intervjuja, a objavljen je i njen članak o učešću žrtava u postupcima pred SVK, takođe na albanskom i srpskom.

Intervju sekretara suda, gđe Donlon za RTK2, 7. septembar 2021.

Početak suđenja za krivična dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća predstavlja značajnu prekretnicu na putu ka pravdi. Ta krivična dela će sada biti predmet pravičnih, nepristrasnih i nezavisnih sudskih postupaka, koji počivaju na striktnoj primeni međunarodnih standarda i načela redovnog zakonskog postupka.

Predsednik Trendafilova, članak o sudskim postupcima pred SVK, objavljen na sajtovima "Kosovo Online" (na srpskom) i "Zeri" (na albanskom), 3. septembra 2021.

Dana 21. septembra, predsednik i sekretar primile su u zgradi suda zamenika ministra pravde Kosova g. Bljerima Salahua, a 9. novembra kosovskog ombudsmana g. Naima Čelaja. Tokom posete, gosti su imali priliku da obiđu sudnicu i dobiju odgovore na pitanja vezana za zadatke SVK.

Dana 19. oktobra, najviši rukovodioci sastali su se u zgradi suda s novim šefom Odeljenja za izvođenje operacija pri evropskom Direktoratu za planiranje i vođenje civilnih operacija, g. Kaukom Altomom. Tokom sastanka, najviši rukovodioci su informisali g. Altomu o toku postupaka pred SVK.

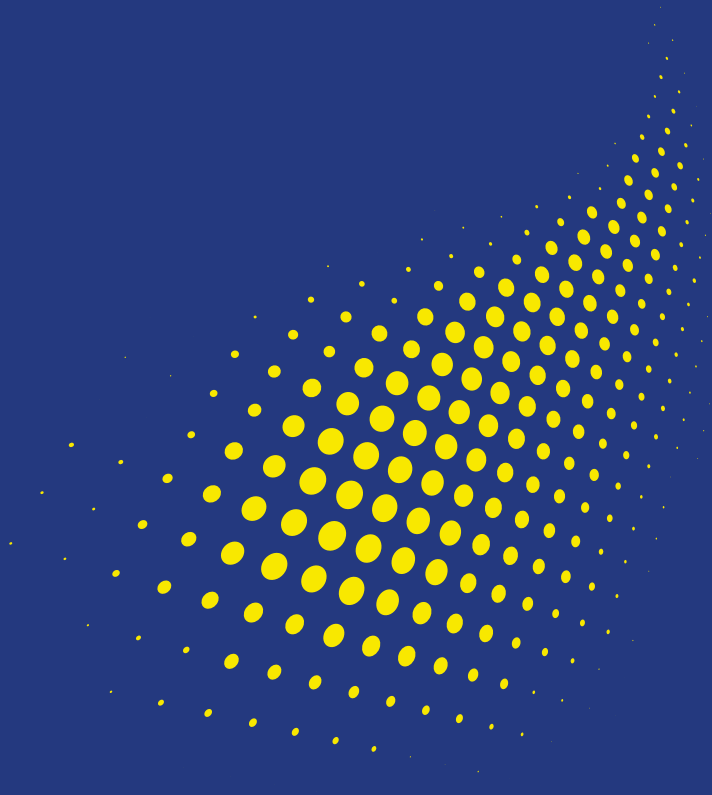
Dana 25. novembra, na redovnom godišnjem brifingu održanom putem video-konferencijske veze, viši rukovodioci obavestili su predstavnike država članica EU i trećih država kontributora u Hagu o aktuelnostima u radu SVK i ST.

Na kraju, predsednik i sekretar sastale su se 30. novembra s g. Mihaelom Domenom, šefom Odeljenja za međunarodno krivično pravo pri Ministarstvu pravde Savezne Republike Nemačke.

Savet [EU] naglašava da Kosovo mora da istraje u podršci radu Specijalizovanih veća jer je to značajan pokazatelj njegove opredeljenosti za uspostavljanje pravne države i sprečavanje nekažnjivosti. Postojeća pravna regulativa omogućava adekvatne istrage i krivično gonjenje svih ratnih zločina. U tom pogledu Savet pohvaljuje rad Specijalizovanih veća koji je ove godine urodio prvim suđenjima u Hagu.

Zaključci Saveta EU o proširenju i procesu stabilizacije i pridruživanja, 14. decembar 2021, stav 70.

Sekretarijat

Sekretarijat

Sekretar rukovodi Sekretarijatom, koji je zadužen za administrativne poslove Specijalizovanih veća Kosova (SVK) i Specijalizovanog tužilaštva (ST) i pružanje raznih vrsta pravosudne podrške na neutralan i nezavisan način. U obavljanju svojih funkcija sekretar se o institucionalnim pitanjima konsultuje s predsednikom i specijalizovanim tužiocem.

Administrativna podrška koju Sekretarijat pruža Većima i Specijalizovanom tužilaštvu uključuje budžet, finansiranje, nabavke, informacionu tehnologiju, rukovođenje objektima, kadrovska pitanja i bezbednost. Poslovi pravosudne podrške koje obavlja Sekretarijat obuhvataju pružanje zaštite i podrške svedocima, vođenje Imenika branilaca i zastupnika, vođenje sistema pravne pomoći i učešća žrtava, usluge pismenog i usmenog prevođenja, organizaciju rada u sudnici, kao i rukovođenje Pritvorskim objektom SVK.

Dr Fidelma Donlon obavlja dužnost sekretara od aprila 2016. Odgovorna je za administrativne poslove i pravosudnu podršku suda. U ime SVK i ST, ona je potpisnik sporazuma o grantu sa Evropskom unijom (EU), što je glavni izvor finansija ovog suda.

Pod rukovodstvom sekretara, službenici svih službi Sekretarijata značajno su doprineli napretku organizacije i svojim radom omogućili započinjanje dva suđenja i nastavak dva prethodna postupka.

Sekretarijat neprestano radi na poboljšanju efikasnosti svojih pravosudnih i administrativnih usluga. Zahvaljujući stalnom praćenju i redovnom preispitivanju postojeće prakse i propisa, Sekretarijat je u mogućnosti da ustanovi koji aspekti iziskuju poboljšanje i dalji rad.

Tokom prvih meseci suđenja, koja su počela u septembru 2021, sekretar je imala dragocenu priliku da nadzire funkcionisanje Sekretarijata u svim njegovim segmentima.

Sekretar Fidelma Donlon

Rukovodstvo je na osnovu toga razmotrilo koji bi bio najbolji način za dalje pružanje kvalitetne podrške sudskim postupcima, a u planu je i izrada novih osnovnih internih propisa. S tim u vezi sekretar je za naredni period odredila nekoliko strateških prioriteta.

Jedan od tih strateških prioriteta tiče se usavršavanja elektronskog sistema za organizaciju rada u sudnici - *Legal Workflow*, na temelju povratnih informacija dobijenih od svih koji su ga koristili u prvoj fazi postupaka. Formirana je radna grupa Sekretarijata za *Legal Workflow*, čiji je zadatak da koordinira dodatno testiranje i komunikaciju svih korisničkih grupa iz SVK i ST, ustanovi koji se aspekti mogu poboljšati, kontaktira autore softvera i obezbedi uspešnu implementaciju eventualnih izmena.

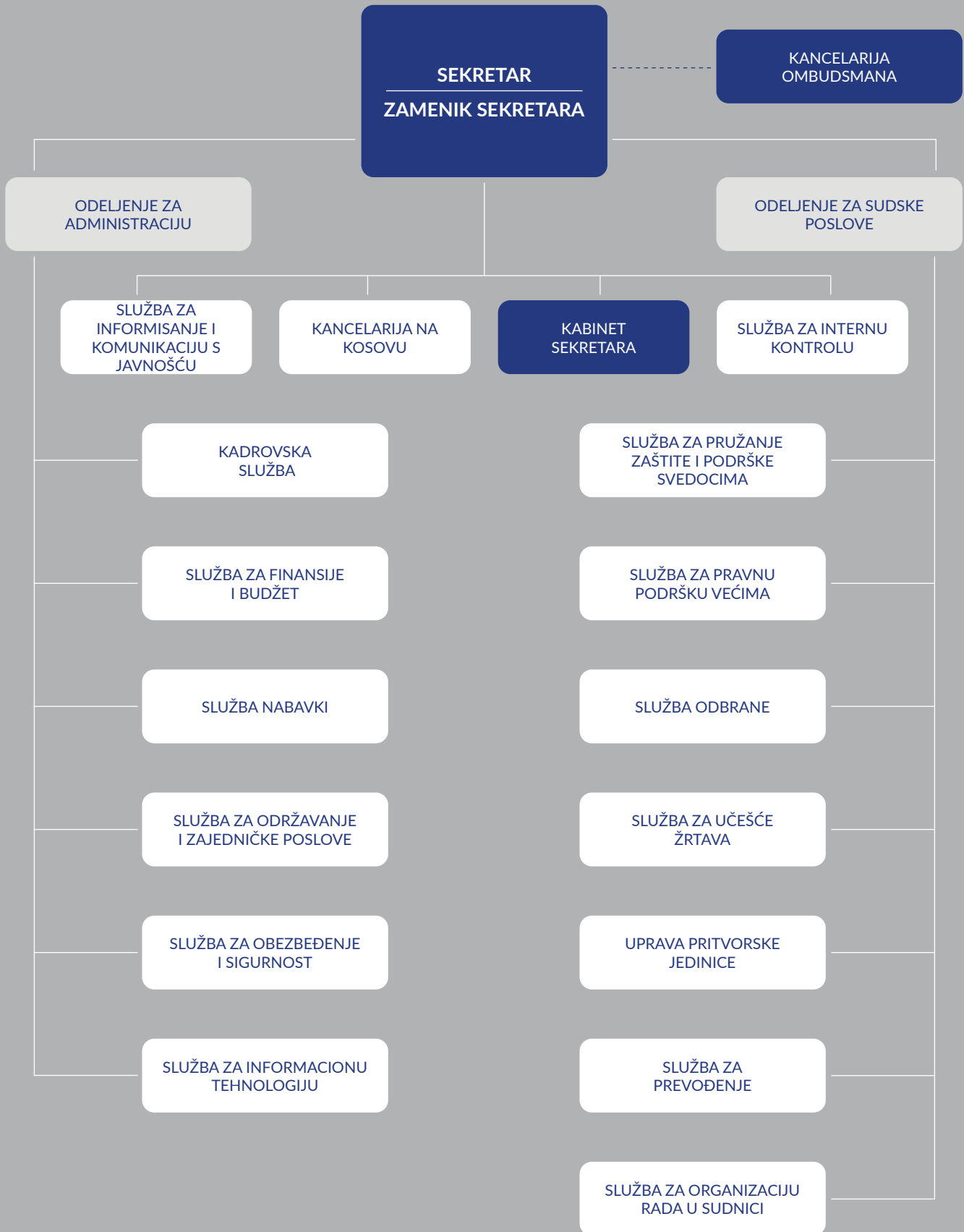
Drugi strateški prioritet je izrada i usvajanje smernica SVK o čuvanju i arhiviranju materijala, kao i utvrđivanje tehničke infrastrukture potrebne za arhiviranje. Sekretar od 2016. godine ulaže znatne napore u bezbedno rukovođenje svim informacijama u elektronskom i fizičkom obliku, pa je tako već u ranim danima izrađena i usvojena Administrativna

direktiva o upravljanju informacionim dobrima. Sledeću važnu fazu u obimnom sistemu upravljanja informacionim dobrima predstavlja rešavanje pitanja arhiviranja dokumenata i podataka.

Nastavljaju se kontakti s državom domaćinom po pitanju sprovođenja sporazuma o državi domaćinu, kao i kontakti s drugim državama vezani za saradnju i pitanja poput zaštite svedoka. U toku su i kontakti s državama članicama EU i trećim državama kontributorima, kako bi one nastavile da detaširaju kvalifikovane kandidate na radna mesta u SVK i ST.

U decembru 2021. finaliziran je sporazum o saradnji SVK i Centra za međunarodno pravo i politiku (CILRAP). Zahvaljujući tom sporazumu svi javni sudski spisi SVK biće dostupni i u *Legal Tools Database* Međunarodnog krivičnog suda. To je onlajn repozitorijum međunarodne krivične sudske prakse i pravnih izvora koji vodi CILRAP. Pored toga, sekretar je u ime SVK potpisala i sporazum o grantu s vladom Švajcarske o finansiranju aktivnosti programa *Outreach* na Kosovu tokom 2022. i 2023. godine.

1 | Kabinet sekretara

Kabinet sekretara pruža podršku sekretaru u izvršenju njegovih zadataka. To podrazumeva niz pravnih i drugih zadataka vezanih za sudske postupke i rukovođenje sudom, kao i za odnose s državom domaćinom i javnošću, program *Outreach*, diplomatske odnose, koordinaciju izveštavanja EU, kao i pitanja vezana za protokol. Kabinet sekretara zadužen je i za Tim za upravljanje informacijama.

Tokom 2021. pravni tim Kabineta sekretara pomagao je sekretaru u iznalaženju načina za neometano funkcionisanje institucija i odvijanje sudskih postupaka, uprkos izazovima pandemije. To je podrazumevalo savetovanje o širokom spektru internih i spoljnih pravnih pitanja, uključujući sastavljanje, tumačenje i primenu različitih pravnih instrumenata, kao i o pitanjima kontinuiteta poslovanja. Pored toga, tim je pružio sekretaru dragocenu pravnu podršku u vezi sa zahtevima za saradnju pri hapšenju i dovođenju jednog pritvorenika u pritvorski objekat SVK. Uz to, bio je zadužen za analizu i izradu raznih internih propisa i uputstava vezanih za upravljanje sudom. Takođe je u okviru sudskih postupaka u ime sekretara podneo 204 podneska o nizu pitanja, uključujući pitanja pritvora, poseta pod nadzorom, zaštite svedoka, pripreme i podrške suđenja, pravne pomoći i pravnog zastupanja, učešća žrtava, mera ublažavanja rizika od virusa korona, kao i hapšenja i dovođenja osumnjičenih.

Isto tako, zahvaljujući savetima i angažovanju Kabineta sekretara, braniocima i članovima tima odbrane, kao i članovima porodice pritvorenika, omogućen je ulazak u Holandiju, koji je tokom 2021. bio otežan usled ograničenja putovanja prouzrokovanih virusom korona.

Tim za upravljanje informacijama u sklopu Kabineta svim zaposlenima daje preporuke za bezbedno upravljanje informacijama, spisima i arhivima SVK, kao i preporuke za zaštitu osetljivih informacija. Pored toga ovaj tim pruža bibliotekarske usluge i podršku u istraživačkom radu, uključujući na daljinu. Tim za upravljanje informacijama je tokom 2021. periodično organizovao obuku zaposlenih o rukovanju poverljivim informacijama, kao i projekte čiji je cilj bilo unapređenje regulative vezane za poverljive informacije, kao što je Operativna instrukcija o kontroli pristupa informacionim dobrima, usvojena u maju 2021. Rad na projektu čuvanja i arhiviranja podataka počeo je u jesen 2021, prikupljanjem podataka o svim informacionim dobrima.

2 | Služba za informisanje i komunikaciju s javnošću

Zadatak Službe za informisanje i komunikaciju s javnošću je distribuiranje jasnih i tačnih informacija o sudu i njegovim aktivnostima kako bi javnost što bolje mogla da razume sudske postupke i zadatak suda da se stara da postupci budu pravični, nezavisni, nepristrasni i bezbedni. U tom cilju, ova služba komunicira s novinarima i organizacijama građanskog društva, izrađuje video i drugi informativni materijal, širom Kosova organizuje intenzivne aktivnosti u okviru programa *Outreach* i vodi veb-sajt i *YouTube* kanal SVK. Pored toga, ova služba organizuje grupne posete i prisustvovanje javnim zasedanjima suda.

Proteklu godinu obeležila je intenzivirana aktivnost u sudnici SVK, budući da su dva predmeta prešla u fazu suđenja, dok su se u druga dva predmeta, koja su trenutno u fazi prethodnog postupka, nastavila zasedanja u okviru priprema za suđenje. To je dovelo do drastičnog povećanja broja lica koja su na veb-sajtu pratila prenos javnih zasedanja SVK, dok su kosovske medijske kuće veoma često emitovale snimke zasedanja na televiziji, onlajn i na društvenim mrežama.

Time se fokus komunikacije SVK s javnošću preneo na sudnice, što je stvorilo potrebu za novim vidovima približavanja sudskih postupaka široj publici. Na primer, na nedeljnim onlajn brifinzima za novinare, portparol SVK objašnjavao je zbivanja u sudnici i odgovarao na pitanja koja su novinari s Kosova, iz regiona i celog sveta postavljali na albanskom, srpskom i engleskom. Pored toga, SVK su 2021. počela da objavljuju snimke javnih zasedanja na svom *YouTube* kanalu.

Početak postupaka doveo je i do velikog interesovanja medija i javnosti na Kosovu za neke od ključnih aspekata pravosudne podrške vezane za suđenje. Putem video-klipova, intervjua, članaka i kontakata s novinarima, Služba za informisanje i komunikaciju s javnošću nastojala je da odgovori na najčešća pitanja vezana za pružanje zaštite i podrške svedocima, učešće žrtava u postupku i pravila za posete pritvorenima tokom pandemije virusa korona.

Portparol SVK Anđela Grip na onlajn nedeljnom brifingu o postupcima

2.1 | Odnosi sa sredstvima javnog informisanja

Tokom cele protekle godine SVK su nastojala da iznađu nove načine kako bi dešavanja u sudnici i izvan nje učinila pristupačnijim i razumljivijim publici koja nije pravne struke. Na okruglim stolovima s predstavnicima Službe za informisanje i komunikaciju s javnošću, novinari su imali priliku da dobiju praktične informacije i da postavljaju pitanja. Portparoli su redovno odgovarali na pitanja novinara, davali intervjue za televiziju i radio, a nakon što su u septembru počela suđenja, u sali za pres konferencije su svake nedelje držali brifing za medije.

Novinari su 2021. godine najviše bili zainteresovani za pojedine sudske dokumente, npr. odluke o pritvoru, kao i za informacije o prvim suđenjima, tekućim postupcima, pravilima o posetama pritvorenima tokom pandemije i odlascima jednog pritvorenika na Kosovo pod nadzorom suda.

Uprkos ograničenjima zbog virusa korona, zainteresovani novinari i drugi mogli su da prate javna sudska zasedanja iz galerije za posetioce, koja se nalazi odmah do sudnice, ili iz medijskog centra SVK, u kojem novinarima stoje na raspolaganju prostor i tehnička oprema za rad i snimanje video-prenosa. Sva javna zasedanja prenošena su i na veb sajtu SVK, što je novinarima i ostalim zainteresovanima omogućilo da prate postupke na albanskom, srpskom ili engleskom.

Intervju portparola SVK Anđele Grip za Sporazoom, jun 2021.

Intervju portparola SVK Majkla Dojla za nemačku televiziju, septembar 2021.

Najznačajniji događaji u oblasti komunikacije tokom 2021.

- 75.000 posetilaca i ukupno 650.000 pregleda stranica veb sajta SVK
- Snimci postupaka i informativni video-materijal na Youtube kanalu SVK pogledani su 11.000 puta
- Predsednik i sekretar dale su 6 intervjua i objavile 2 članka u deset novinskih agencija
- Portparoli su odgovorili na 310 upita medija i dali 5 intervjua
- Održano je 14 onlajn nedeljnih brifinga za medije

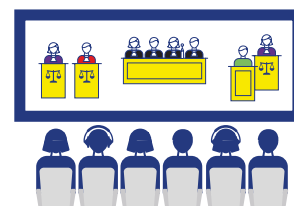
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA NAJZNAČAJNIJI DOGAĐAJI 2021.

POSTUPAK U TOKU U
4 PREDMETA PROTIV
8 OPTUŽENIH

SUĐENJA U TOKU U
2 PREDMETA

ODRŽANO JE **67 JAVNIH**
ZASEDANJA S PRENOSOM UŽIVO
NA **3 JEZIKA SUDA**

PRENOSU NA VEBSAJTU
PRISTUPLJENO JE **70.000 PUTA**

SVEDOČILO JE
20 SVEDOKA

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,
SUDIJE PRETRESNIH PANELA I
APELACIONOG SUDA DONELI SU **SKORO**
800 ODLUKA I NALOGA

TOKOM 2021. PREVEDENO JE
895 DOKUMENATA KOJI ČINE
VIŠE OD **12.200 STRANICA**

30 ŽRTAVA DOBILU JE
STATUS UČESNIKA U POSTUPKU
U TRI PREDMETA

VIŠE OD 500
UČESNIKA NA INFORMATIVNIM
JAVNIM SKUPOVIMA O
SUDU NA KOSOVU

2.2 | Program Outreach

Od samog osnivanja, SVK u tesnoj saradnji sa organizacijama građanskog društva ulažu znatne napore kako bi uspostavila i održala dijalog s ljudima na Kosovu i u regionu. Zahvaljujući velikodušnoj pomoći koju vlada Švajcarske pruža još od 2018. godine, SVK su bila u mogućnosti da sprovedu intenzivan Outreach program, koji obuhvata snimanje i emitovanje video-klipova i infografika o sudu, organizovanje susreta sa širom javnošću, mladima, predstavnicima nevladinih organizacija, pravnicima i drugima u zajednicama širom Kosova.

Tim programa Outreach organizuje interaktivne skupove koji su prilagođeni interesovanjima publike i na kojima prisutni mogu da iznesu svoje dileme i od predstavnika SVK dobiju odgovore na svoja pitanja. S obzirom na pandemiju virusa korona, program Outreach je u martu 2020. prešao na održavanje onlajn skupova i intenzivirao produkciju i emitovanje informativnih video-klipova o sudu.

Širom Kosova, u okviru programa Outreach je od njegovog nastanka održano 99 skupova s više od 2.200 direktnih učesnika. Tokom 2021, organizovano je 26 skupova, onlajn i na licu mesta, s predstavnicima nevladinih organizacija i građanskog društva, novinarima, studentima i pravnicima iz velikog broja kosovskih opština (Priština, Prizren, Leposavić, Zubin Potok, Mitrovica, Štrpce, Klokot, Rečane, Vitina, Ropotovo, Goraždevac, Laplje Selo, Gornje Kusce, Parteš). Skupovi uživo bili su neko vreme onemogućeni usled pandemije virusa korona, da bi se u septembru 2021. u izvesnoj meri obnovili.

Na skupovima programa Outreach SVK deli brošure i drugi promotivni materijal o temama kao što su "SVK ukratko", odbrana optuženih, Specijalizovano tužilaštvo, učešće žrtava, najviši rukovodioci i sudije,

Pravilnik o postupku i dokazima, program Outreach, ombudsman SVK. Tokom 2021. nekoliko brošura je ažurirano s obzirom na pojačanu dinamiku u tom periodu.

Osim skupova, tim programa Outreach bavi se i izradom video-materijala i infografika, kojima se široj javnosti pružaju informacije o sudu i odgovori na najčešća pitanja i dileme. SVK je 2021. godine snimio video-klip o učešću žrtava u jednom od predmeta i četiri video-klipa na teme o kojima su najčešće postavljana pitanja na skupovima programa Outreach. Informativni video-klipovi o zadacima SVK, učešću žrtava i zaštitnim merama za svedoke u sudnici emitovani su 407 puta na televiziji na Kosovu, u udarnim terminima, i više hiljada puta pogledani na veb sajtu i YouTube kanalu SVK.

Od juna 2021, SVK zainteresovanim stranama distribuiraju bilten o svojim aktivnostima u okviru programa Outreach i kontaktima s medijima.

U maju 2021, SVK su sprovedla anketu o tome šta javnost na Kosovu zna i misli o SVK i ST. Ovo ispitivanje javnog mnjenja, koje je započeto neposredno nakon početka postupaka i vođeno tokom većeg dela druge faze aktivnosti programa Outreach, pokazalo je da javnost sada bolje poznaje i razume ove dve institucije. Takođe, javnost bolje poznaje one njihove aspekte o kojima je često informisana na skupovima programa Outreach i putem informativnog materijala i ključnih poruka. Na pitanje kakva su im očekivanja kad je reč o radu i profesionalizmu SVK i ST (po pitanju zaštite svedoka, poštovanja prava optuženih, individualne krivične odgovornosti i nezavisnosti suda), odgovor velikog broj ispitanika bio je u skladu s tim porukama.

2.3 | Saradnja sa organizacijama građanskog društva i Sudskom informativnom mrežom

SVK su i tokom 2021. nastavila dijalog s nevladinim organizacijama iz Sudske informativne mreže, foruma sastavljenog od organizacija građanskog društva s Kosova i iz Srbije od kojeg SVK dobija dragocene povratne informacije i preporuke o programu *Outreach* i mogućnostima njegovog poboljšanja. Tim programa *Outreach* je tokom godine održao veći broj skupova sa Sudskom informativnom mrežom, kako onlajn tako i na licu mesta, uključujući četiri konsultativna sastanka sa celom mrežom i veći broj bilateralnih sastanaka. Sugestije Sudske informativne mreže značajno su doprinele daljem koncipiranju programa *Outreach* i strategije komunikacije SVK uopšte, naročito u pogledu pojednostavljivanja ključnih poruka i intenziviranja kontakata s medijima na Kosovu.

U junu 2021, specijalizovani tužilac i sekretar održali su i onlajn sastanak s predstavnicima Sudske informativne mreže, na kojem su im saopštili najnovije informacije o aktivnostima ST u javnim postupcima i o pravosudnoj podršci koju pruža Sekretarijat SVK. Pored toga, tokom posete Kosovu u septembru 2021, predsednik i sekretar održale su neformalni sastanak sa članovima Sudske informativne mreže, na kojem su s njima razgovarale o percepciji javnosti o SVK i saslušale njihove predloge u pogledu programa *Outreach*.

Sekretar Fidelma Donlon i specijalizovani tužilac Džek Smit na onlajn sastanku s nevladinim organizacijama iz Sudske informativne mreže, 23. jun 2021.

Najznačajniji događaji u okviru programa *Outreach*

- Od 2018. (kada je program *Outreach* počeo s radom) održano je 99 skupova sa zajednicama širom Kosova, s više od 2.200 direktnih učesnika.
- Tokom 2021. godine u okviru programa *Outreach* održano je 26 skupova (uživo i onlajn) s predstavnicima nevladinih organizacija i građanskog društva, novinarima, studentima, pravnicima i advokatima iz velikog broja kosovskih opština (Priština, Prizren, Leposavić, Zubin Potok, Mitrovica, Štrpce, Klokot, Rečane, Vitina, Ropotovo, Goraždevac, Laplje Selo, Gornje Kusce, Parteš).
- U anketama sprovedenim posle skupova programa *Outreach*, 91% učesnika izjavilo je da su skupovi bili informativni, a 85% da bi želelo da im prisustvuje i ubuduće.
- Tokom 2021. godine snimljena su četiri nova video-klipa na teme o kojima su najčešće postavljana pitanja na skupovima programa *Outreach*. Snimljen je i jedan novi video-klip o učešću žrtava u jednom od predmeta pred SVK. Izrađena su i tri infografika o zadacima SVK i o tome kako sud obezbeđuje pravičnost i nepristrasnost suđenja.
- Informativni video-klipovi o učešću žrtava, zaštitnim merama za svedoke u sudnici, zadacima SVK i drugim pitanjima emitovani su 407 puta na televiziji na Kosovu i više hiljada puta pogledani na veb sajtu i *YouTube* kanalu SVK na albanskom, srpskom i engleskom.
- Ispitivanje javnog mnjenja izvršeno u maju 2021. pokazalo je da 59% ispitanih smatra da su dobro ili donekle obavešteni o SVK, što je značajan pomak u odnosu na rezultate ranijih ispitivanja.

2.4 | Javne informacije o SVK

Vebsajt SVK je merodavan izvor informacija o sudu, aktivnostima suda i aktuelnim sudskim postupcima. Vebsajt SVK postoji u verzijama na sva tri službena jezika, albanskom, srpskom i engleskom, i sadrži informacije za sve zainteresovane: opštu javnost, novinare, akademske radnike i pravnike, ali i za lica koja u sudskom postupku žele da učestvuju u svojstvu žrtve. Na vebsajtu se mogu naći aktuelne informacije o tekućim postupcima, najnovije vesti o SVK, raspored sednica, snimci zasedanja, sažeti prikazi predmeta, mogu se pretraživati javni dokumenti ili saznati pojedinosti o tome kako je organizovan rad suda. Tokom 2021. godine vebsajt SVK konsultovalo je više od 75.000 ljudi, a 80% njih bili su novi posetioci.

Tokom 2021. na sajtu SVK bio je dostupan video-streaming sa 67 javnih sednica, i to simultano na

albanskom, srpskom i engleskom. Najposećenije su stranice s funkcijom striminga i stranice o predmetima koji se vode pred SVK, kao i stranica „Aktuelnosti“: one su tokom 2021. imale najviše pregleda (preko 120.000); stranice s funkcijom striminga imale su oko 70.000, a stranice s informacijama o predmetima i o najnovijim aktivnostima oko 50.000.

Količinu i vrstu sadržaja dostupnog na kanalu *YouTube* SVK su u toku 2021. obogatila snimcima svih javnih zasedanja, snimcima redovnih nedeljnih konferencija za štampu i novim informativnim video-klipovima programa *Outreach* s odgovorima na najčešća pitanja. Video-snimci SVK na kanalu *YouTube* pogledani su više od 11.000 puta, a uvodno izlaganje specijalizovanog tužioca u prvom postupku posetioci su gledali u ukupnom trajanju od 160 sati.

Portparol SVK u video-klipu s odgovorima na najčešća pitanja

Portparol SVK u video-klipu s odgovorima na najčešća pitanja

3 | Ombudsman Specijalizovanih veća Kosova

Ombudsman SVK samostalno nadzire, brani i štiti osnovna prava i slobode lica koja dolaze u kontakt sa SVK i ST. Osnivanjem Kancelarije ombudsmana unutar SVK i ST obezbeđen je dodatni stepen zaštite ljudskih prava licima koja dolaze u kontakt sa ovim ustanovama.

Ombudsman SVK je sudija iz Italije Pietro Spera, postavljen u maju 2018. Mandat i zvanične funkcije ombudsmana definisani su amandmanom br. 24 na Ustav Kosova, Zakonom o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, Pravilnikom o postupku i dokazima i Poslovnikom o radu Specijalizovanog veća Ustavnog suda.

Kancelarija ombudsmana je od osnivanja primila 18 pritužbi, od kojih je rešila 17.

Tokom 2021. ombudsmanu je uloženo pet pritužbi. Dosad je rešeno četiri, a jedna je još uvek u postupku razmatranja.

Za tri pritužbe ustanovljeno je da ne ispunjavaju uslove jer podnosioci u njima nisu tvrdili, ili nisu pokazali, da su SVK ili ST imali bilo kakvu ulogu u spornim pitanjima. Svim podnosiocima pritužbi dostavljeno je obaveštenje o ishodu žalbi i kompletno obrazloženje ombudsmanove odluke.

Četvrta pritužba ticala se tvrdnje podnosioca da su mu specijalizovani tužilac i sudija za prethodni postupak SV prekršili osnovna prava. Pritužba protiv specijalizovanog tužioca odbačena je na osnovu pravila 29(3)(e) Pravilnika zato što nije podneta u roku od šest meseci po navodnom kršenju prava i zato što nije valjano obrazložena. Pritužba protiv sudije za prethodni postupak SVK odbijena je na osnovu pravila 29(1) i 29(3)(a) Pravilnika, prema kojima je ombudsmanovo intervenisanje u predmetima ili drugim pravnim postupcima pred SVK dopušteno jedino u slučajevima neopravdanog odugovlačenja postupka.

Ombudsman Pietro Spera

Početkom 2021. ombudsman je završio sa ispitivanjem navoda iz jedne pritužbe podnete 2020. Podnosilac pritužbe tvrdio je da je sekretar prekršila njegovo osnovno pravo time što je u oglasu za jedno radno mesto navela i uslov državljanstva (EU ili treće države kontributora). Ombudsman je zaključio da je sekretarev postupak za zapošljavanje i odabir osoba bio legalan i u skladu s pravilima oko kojih su se EU i Kosovo usaglasili i koja su usvojena putem Ustava Kosova, kao i da je u skladu sa standardima međunarodnog prava ljudskih prava, konkretno sa članovima 8, 14 i 1(1) Protokola 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Izveštaj o tome ombudsman je objavio na veb sajtu SVK 7. maja 2021.

U skladu sa svojom nadzornom funkcijom, ombudsman je tokom cele godine konstruktivno pratio rad SVK i ST kako bi garantovao strogo poštovanje najviših standarda ljudskih prava. Naročito važno polje rada bila je saradnja sa Sekretarijatom i Upravom Pritvorske jedinice u pogledu pandemije virusa korona i njenog uticaja na Pritvorsku jedinicu.

U oktobru 2021. ombudsman je lično obišao Pritvorsku jedinicu SVK. Tom prilikom on se upoznao sa svih osam pritvorenika, a sa sedmoricom se sastao iza zatvorenih vrata. Jedan pritvorenik odbio je ponudu za takav sastanak. Posle posete ombudsman je predsedniku i sekretaru podneo izveštaj.

I pored ograničenja nametnutih pandemijom, kancelarija ombudsmana je tokom cele godine aktivno radila na kontaktima s javnošću. Uz pomoć Službe Sekretarijata za informisanje i komunikaciju s javnošću, kancelarija ombudsmana uključila se u niz susreta onlajn u okviru programa *Outreach* sa organizacijama civilnog društva u regionu.

U aprilu 2021. ombudsman je organizovao susret onlajn s nedavno imenovanim ombudsmanom Kosova.

4 | Odeljenje za sudske poslove

Odeljenje za sudske poslove obezbeđuje pravnu i operativnu podršku SVK i ST posredstvom Službe za organizaciju rada u sudnici, Službe za prevođenje, Službe odbrane, Službe za učešće žrtava, Službe za pružanje zaštite i podrške svedocima i Uprave pritvorske jedinice.

Jedan od najvažnijih momenata 2021. bio je početak dva suđenja pred SVK. S njima su na scenu stupile i sve službe SVK za pravnu podršku.

Njihove aktivnosti obuhvataju podršku licima koja svedoče pred sudom, garantovanje zastupanja za žrtve koje učestvuju u postupcima i kontinuirani rad na sigurnosti i bezbednosti osam pritvorenih lica u Pritvorskoj jedinici SVK. Pored dva predmeta u kojima je u toku glavni postupak, dva su u fazi prethodnog postupka. Službe Odeljenja za sudske poslove uključene su u sve faze rada, svaka prema svojoj specifičnoj radnoj oblasti.

4.1 | Služba za organizaciju rada u sudnici

Služba za organizaciju rada u sudnici stara se za dokumentaciju predmeta koji se vode pred SVK, za elektronski sistem za organizovanje rada u sudnici *Legal Workflow* i za softver za transkripciju *Transcend*. Služba za organizaciju rada u sudnici odgovorna je i za pripremu i organizovanje sudskih zasedanja. Osim toga, ona organizuje i orijentacione sesije o sudu za sudije, svedoke, stranke i učesnike u postupku.

Tokom 2021. Služba za organizaciju rada u sudnici primila je, obradila i dostavila ukupno 1.859 podnesaka sa 908 priloga i gotovo 40.000 dokaznih predmeta koje su strane u postupku obelodanile jedna drugoj. U repozitorijum „Javna sudska dokumentacija“, dostupnom na veb sajtu SVK, pohranjen je ukupno 1.161 javni podnesak i prilog. Po izdavanju naloga sekretaru da promeni stepen tajnosti nekih podnesaka i zavede ih kao javne, naknadno su obrađena i učinjena dostupnim još 242 podneska.

Tokom godine održano je 75 zasedanja. Služba za organizaciju rada u sudnici obradila je i dostavila 352 javna i poverljiva transkripta sačinjena tokom tih zasedanja, i to na sva tri službena jezika SVK. U repozitorijumu „Javna sudska dokumentacija“ na veb sajtu SVK dostupna su 174 transkripta.

Kontinuirano se radilo i na poboljšanju elektronskog sistema za organizovanje rada u sudnici *Legal Workflow* kako bi se što više udovoljilo potrebama strana u postupku. Krajem godine sekretar je formirala radnu grupu koja će i dalje proveravati taj sistem i razvijati ga u pravcu što veće efikasnosti i pouzdanosti. Do kraja godine sistem je imao 292 korisnika, za koje je Služba organizovala 144 osnovna i viša kursa obuke. Pored toga, Služba pruža podršku i korisnicima programa za transkripciju, zahvaljujući kojem se tok zasedanja može pratiti od reči do reči.

4.2 | Služba za prevođenje

Služba za prevođenje je i tokom 2021. godine obavljala zadatke usmenog i pismenog prevođenja, kako u sedištu SVK, tako i na terenu.

U roku od godinu dana Služba je prevela više od 12.000 stranica teksta sa/na sva tri službena jezika SVK (albanski, srpski i engleski), ali po potrebi i na druge jezike, i time doprinela efikasnom radu Suda i njegovim spoljnim kontaktima. Zahtevi za prevod uglavnom su se odnosili na podneske u predmetima pred SVK. Kod osnovnih podnesaka rad Službe neretko je skopčan s kratkim rokovima koje nalažu sama procedura i potreba da se poštuju prava optuženih. U ostale važnije prevodilačke projekte 2021. spadali su tekstovi poput internih propisa, materijala ombudsmana i Nezavisnog predstavničkog tela specijalizovanih branilaca, te materijal programa *Outreach* i drugi raznovrsni materijali za informisanje javnosti.

Pored toga, Služba za prevođenje pomagala je Specijalizovanom tužilaštvu i za njegove potrebe prevela je ukupno 1.066 stranica materijala (61 dokument) sa jezika ili na jezike koji nisu službeni jezici SVK.

Služba za prevođenje bila je podjednako aktivna i u domenu usmenog prevođenja. Njeni simultani prevodioci bili su angažovani na 75 zasedanja, kao i tokom više onlajn događaja i sastanaka s trećim stranama. Pored pružanja usluga usmenog prevođenja na sastancima koje su organizovale Službe SVK, osoblje Službe za prevođenje odgovaralo je i na *ad hoc* zahteve odbrane i zastupnika žrtava, a po potrebi i na molbe Pritvorske jedinice. Naposletku, Služba za prevođenje pružala je usluge simultanog prevođenja i tokom redovnih nedeljnih brifinga SVK za medije.

4.3 | Služba odbrane

Služba odbrane rukovodi sistemom pravne pomoći za zastupanje osumnjičenih i optuženih slabog ili delimično slabog imovinskog stanja. U okviru te funkcije, ona, zajedno sa Službom za učešće žrtava, vodi Imenik branilaca i zastupnika koji imaju pravo zastupanja pred SVK. Krajem 2021. taj imenik, dostupan i na veb sajtu SVK, obuhvatao je 215 branilaca, od kojih su 111 specijalizovani branioci, 28 zastupnici žrtava, a 76 i jedno i drugo. Konkurs za uvrštavanje u imenik je i dalje otvoren.

Iako je neutralna i nije uključena u konkretno vođenje bilo kog predmeta, Služba odbrane je timovima odbrane u sva četiri predmeta pred SVK stajala na raspolaganju za konsultacije i podršku. Služba odbrane starala se za to da se specijalizovani branioci i članovi njihovog tima što lakše uklope u sistem SVK i dogovarala s drugim službama da im se omogući

obuka u korišćenju elektronskog sistema za organizovanje rada u sudnici *Legal Workflow*, kao i pristup neophodnoj kompjuterskoj opremi i kancelarijama predviđenim za odbranu u okviru objekta SVK.

Neki branioci i njihovi timovi su i ove godine nastavili rad na daljinu, ali su mnogi i dolazili u Holandiju da se sastanu s optuženima i učestvuju u zasedanjima na licu mesta. Kako bi timovi odbrane mogli neometano da rade i kako bi se poštovalo pravo optuženih na pravično suđenje, Služba odbrane je, zajedno s Protokolom, pružala savete i pomoć kod mera koje su zbog pandemije virusa korona važile za putovanja i ulazak u Holandiju. Osim toga, Služba odbrane je preduzimala i korake kojima bi se specijalizovanim braniocima i njihovim timovima omogućilo da putuju na Kosovo.

Tokom 2021. Služba odbrane dobila je jedan zahtev za pravnu pomoć optuženom. U skladu s Pravilnikom o pravnoj pomoći, Služba je potom detaljno ispitala finansijsko stanje optuženog i sekretaru podnela svoje mišljenje. Na osnovu tog mišljenja, sekretar je uslovno odobrila pružanje pravne pomoći na nekoliko meseci, dok veštak ne iznese procenu. Osim toga, Služba odbrane formirala je i spisak nezavisnih zastupnika koji su ovlašćeni i spremni da, po potrebi i bez blagovremene najave, prema pravilu 151(6) Pravilnika o postupku i dokazima pružaju pravne

savete svedocima kod kojih postoji opasnost da bi tokom svedočenja mogli sami sebe da optuže.

Služba odbrane zadužena je za sva pitanja koja bi timovi odbrane i branioci uvršćeni u Imenik branilaca i zastupnika mogli uputiti Sekretarijatu – na primer, pitanja o pravnoj pomoći.

4.4 | Služba za učešće žrtava

Služba za učešće žrtava stara se o licima koja u postupcima pred SVK učestvuju u svojstvu žrtve. Služba pruža pomoć i konsultacije licima koja u nekom postupku žele da učestvuju u svojstvu žrtve, obrađuje njihove zahteve poverljivo i sigurno i podnosi ih panelu koji će odlučivati o njima.

Žrtve koje učestvuju u postupcima pred SVK uživaju izvesna prava, kao što su pravo da budu obavestene, da im se prizna status žrtve, te pravo da dobiju naknadu štete. Zastupnik žrtava može da prisustvuje ročištima, da ispituje svedoke, odgovara na podneske strana u postupku i redovno informiše žrtve o toku postupka. Pored toga, zastupnik žrtava traži mišljenje žrtava, upoznaje se s njihovim bojaznima i iznosi ih pred sudiju.

Kad žrtve dobiju odobrenje da učestvuju u postupku pred SVK, Služba za učešće žrtava stara se za to da one budu valjano zastupane, pa u tu svrhu, između ostalog, ažurira imenik advokata ovlašćenih da zastupaju žrtve. U taj imenik su krajem 2021. bila upisana 104 zastupnika žrtava. Služba za učešće žrtava vodi i sistem plaćanja za pravno zastupanje žrtava koje učestvuju u postupcima pred SVK.

Na preporuku Službe za učešće žrtava, sekretar je 2021. imenovala dva zastupnika žrtava, jednog u predmetu protiv g. Mustafe i jednog u predmetu protiv g. Tačija i drugih. Od početka 2020. ukupno je

30 podnosilaca zahteva dobilo status žrtve koja učestvuje u postupku: jedan u predmetu protiv g. Šalje, devetoro u predmetu protiv g. Mustafe i 20 u predmetu protiv g. Tačija i drugih.

S druge strane, u predmetu protiv g. Tačija i drugih zahtev za učešće odbijen je u šest slučajeva, na šta su podnosioci zahteva, uz pomoć dežurnog zastupnika, uložili žalbu. Međutim, panel Apelacionog suda potvrdio je odluku sudije za prethodni postupak da se dotičnim licima ne odobri status žrtve koja učestvuje u postupku.

Služba za učešće žrtava i dalje aktivno radi s javnošću, prevashodno onlajn, kako bi uspostavila kontakt sa žrtvama i organizacijama koje ih zastupaju. Tako su 2021, na primer, organizovani okrugli stolovi s novinarima i predstavnicima građanskog društva i snimljeni i objavljeni video-klipovi o proceduri za podnošenje zahteva za učestvovanje u postupku; jedan takav klip posvećen je prijavljivanju za učešće u predmetu protiv g. Mustafe. Ti video-klipovi emitovani su na televizijskim kanalima na Kosovu i u Srbiji.

Godine 2021. trideset lica dobilo je status žrtve koja učestvuje u postupku pred SVK.

4.5 | Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima

Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima zadužena je za bezbednost, fizičku i psihičku dobrobit, dostojanstvo i privatnost svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i, po potrebi, drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka.

Sa otpočinjanjem suđenja u dva predmeta SVK i sa svedočenjem prvih svedoka, rad Službe za pružanje zaštite i podrške svedocima se intenzivirao. Pružajući najrazličitije usluge, Služba je omogućila bezbedno i blagovremeno pristupanje dvadeset svedoka (deset pred Pretresnim panelom I i deset pred Pretresnim panelom II). Na primer, svedoci su pre puta obaveštavani o uslugama i pomoći koje mogu da očekuju, kao i o pitanjima bezbednosti, dobrobiti, putovanja, smeštaja i naknada.

Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima stara se o svim logističkim pitanjima koja se tiču putovanja svedoka i njihovog boravka u sedištu suda. Prema potrebi, svedoci tokom putovanja mogu imati pratnju osoblja Službe. U samom sedištu suda, osoblje Službe upoznaje svedoke s izgledom sudnice i

sistemima koji se u njoj koriste, kao i sa čekaonicama za svedoke. Tokom boravka svedoka u Holandiji, osoblje Službe non-stop stoji na raspolaganju za svu neophodnu podršku i pomoć. Služba svedocima pomaže i da dobiju medicinsku, psihološku i svaku drugu potrebnu podršku kako bi mogli da svedoče pred SVK. Pre svedočenja specijalizovani psiholozi i službenici za zaštitu svedoka ocenjuju osetljivost svedoka i pružaju psihosocijalnu podršku pre i posle svedočenja. Po okončanju svedočenja Služba se stara i za to da se svedoci bezbedno vrate kući i sprovodi mere povratnog izveštavanja, kako bi od svedoka prikupila ocene o njihovom iskustvu prilikom svedočenja i dobila reakcije o kvalitetu svojih usluga.

U slučaju dva svedoka Pretresni panel I odobrio je zahtev da im direktno u sudnici pomogne osoblje Službe koje govori njihov jezik, kao i da psiholog Službe bude prisutan u sudnici. Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima dodatno je konsolidovala svoje operativne kapacitete i sposobnost da efikasno štiti lica izložena višem stepenu opasnosti, u saradnji s nacionalnim i međunarodnim partnerima.

4.6 | Uprava pritvorske jedinice

Uprava pritvorske jedinice rukovodi i upravlja pritvorskim objektom SVK, koji se nalazi u okviru jednog holandskog zatvora u Hagu. U skladu s Pravilnikom SVK o pritvoru, najboljim iskustvima iz prakse i svim relevantnim međunarodnim standardima, Uprava se stara o bezbednosti i sigurnosti pritvorenika i garantuje poštovanje njihovog dostojanstva i njihovih prava. U aprilu 2021. u pritvorski objekat SVK prebačen je i osmi pritvorenik.

Tokom 2021. održano je znatno više sednica nego prethodne godine, a u nekim predmetima je otpočeto suđenje, pa je Uprava pritvorske jedinice, prilagodivši se novim prilikama, akcenat stavila na primenu tehnoloških rešenja, na primer, daljinskog pristupa zasjedanjima u sudnici kojim se pritvorenicima omogućava učešće u postupku.

U skladu s obavezom SVK da pritvorenicima obezbede vreme i mogućnosti da se optimalno pripreme za odbranu, u martu 2021. pokrenut je i sistem za bezbednu elektronsku razmenu podataka, zahvaljujući kom pritvorenici i njihovi branioci mogu da razmenjuju podatke relevantne za predmet.

I pored ograničenja nametnutih pandemijom, SVK su se postarala za to da pritvorenicima omoguće održavanje kontakta s porodicom. Vakcinacija u pritvorskom objektu bila je uspešna, pa su, uz konsultacije sa zavodskim lekarom, polovinom jula 2021. ponovo odobrene i fizičke posete, za početak ograničene na članove najuže porodice. U septembru 2021. to je odobrenje prošireno i na druge privatne posete, ali su mere za učestalije telefonske pozive i virtuelne posete ostale na snazi. Režim poseta za branioce ostao je nepromenjen.

Tokom cele godine vršen je niz obilazaka i nezavisnih provera kako bi se utvrdilo da li se poštuju prava pritvorenika. Međunarodni komitet Crvenog krsta je u septembru sproveo svoju drugu nezavisnu proveru za 2021. (ujedno i prvu na licu mesta), kako bi ocenio da li su pritvorenicima obezbeđeni uslovi u skladu s međunarodnim standardima pritvora i s pravilima i propisima usvojenim u SVK. Prilikom takvih obilazaka Međunarodni komitet Crvenog krsta održava i pojedinačne sastanke s pritvorenicima SVK. U oktobru 2021. ombudsman SVK je, u skladu s Pravilnikom o postupku i dokazima, prvi put lično proverio uslove u kojima pritvorenici borave.

Od jula 2021, kad su ponovo odobrene fizičke posete, Uprava pritvorske jedinice omogućila je više od 200 poseta članova porodice u Pritvorskom objektu SVK.

Pritvorski objekat SVK

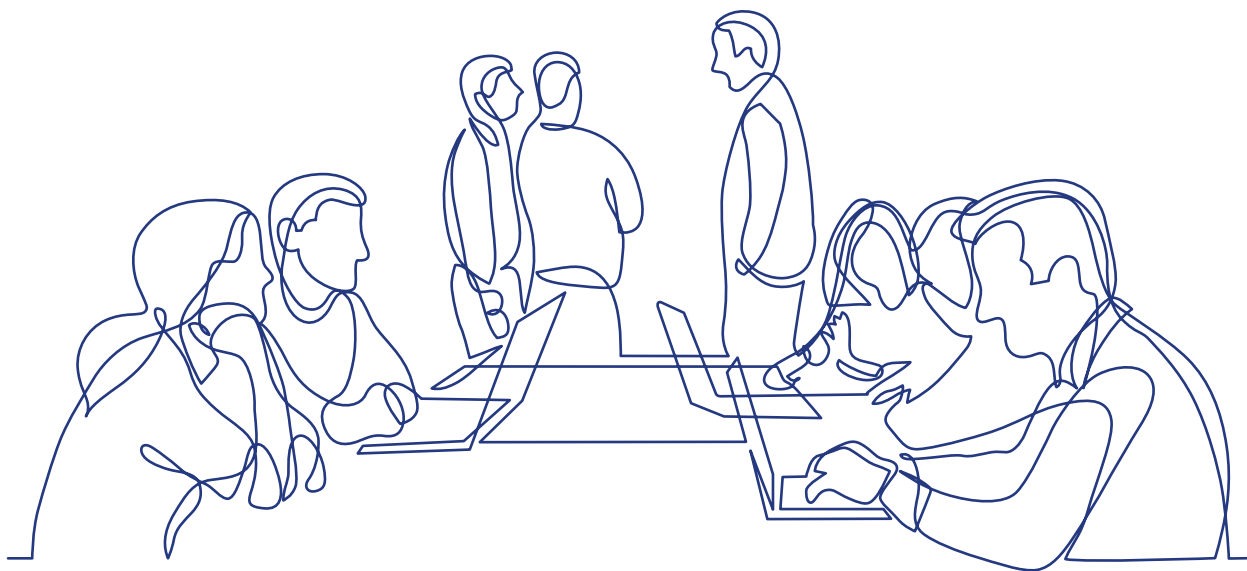
5 | Odeljenje za administraciju

Odeljenje za administraciju obezbeđuje stručnu administrativnu i tehničku podršku SVK i ST posredstvom Kadrovske službe, Službe za informacionu tehnologiju, Službe za održavanje i zajedničke poslove, Službe za obezbeđenje i sigurnost, Službe za finansije i budžet i Službe za nabavke.

Tokom 2021. godine Odeljenje za administraciju pretežno je radilo na pripremi sudnica i na sprovođenju mera za ublažavanje rizika od virusa korona, kako u prostorijama Suda, tako i na službenim putovanjima. Osim toga, Odeljenje se pripremalo i za fizički povratak zaposlenih u prostorije Suda i radilo na obezbeđivanju sigurnih uslova za rad.

Odeljenje za administraciju intenzivno je radilo na razvoju, primeni i proverbi softverskog sistema za planiranje resursa institucije, koji je SVK nabavio krajem 2020. U pitanju je paket softverskih alatki za poslovno upravljanje prilagođen specifičnim potrebama SVK u oblasti finansija, budžeta, obračuna plata, kadrovskih pitanja i upravljanja imovinom. Tokom godine napredovalo se i u optimiranju postupaka u domenu finansijskog i budžetskog poslovanja.

U svojstvu poverenika SVK za sprečavanje svih vidova prevare, načelnik Odeljenja za administraciju je, zajedno s internim revizorom i administrativnim referentom, učestvovao u obuci instruktora za borbu protiv raznih vidova prevare, koju su organizovale Služba Evropske komisije za instrumente spoljne politike i Evropska služba za borbu protiv prevara sprečavanje prevare. Oni su potom za osoblje SVK i ST organizovali tri kursa za otkrivanje raznih vidova prevare.

5.1. | Kadrovska služba

Kadrovska služba pruža podršku, savete i usluge svim zaposlenim u SVK i ST. Tokom 2021. godine Kadrovska služba je nastavila da ispunjava svoja zaduženja tako što je pomagala prilikom angažovanja novih kadrova, radila sa zaposlenima i savetovala ih o širokom spektru kadrovskih pitanja, od kompenzacije i beneficija do dobiti i zdravstvenog osiguranja, pružala podršku zaposlenima i rukovodiocima u postupku ocenjivanja radnog učinka i organizovala obuke i druge mogućnosti za lični razvitak zaposlenih.

Tokom godine objavljena su dva opšta konkursa za zaposlene i jedan konkurs za stažiste. Kadrovska služba dobila je ukupno 2.277 prijava od 1.013 kandidata (425 žena i 588 muškaraca) i najpre proverila da li oni ispunjavaju formalne uslove konkursa. Na konkurs za stažiste stiglo je 289 prijava od 101 kandidata (71 žena i 30 muškaraca). Ukupan broj zaposlenih u SVK i ST porastao je s 244, koliko ih je bilo na dan 31. decembra 2020, na 268 na dan 31. decembra 2021. Od 202 zaposlenih u SVK 97 su žene a 105 muškarci, dok su u ST od 66 zaposlenih 25 žene a 41 muškarci. Tokom 2021. primljeno je ukupno 65 novih saradnika.

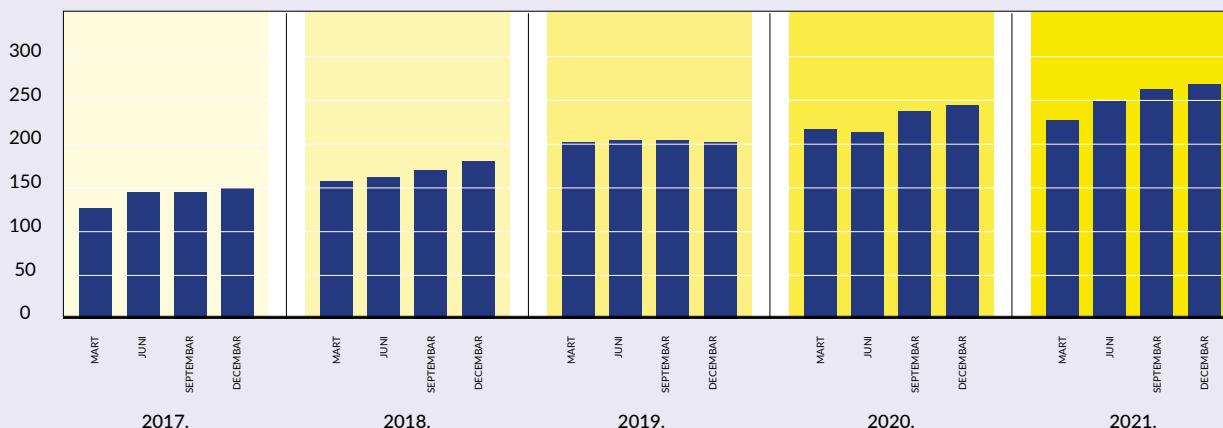
Broj detaširanih kadrova ostao je na skoro istom nivou: deset detaširanih lica iz šest država članica EU (Bugarske, Nemačke, Mađarske, Irske, Italije i Malte) i iz dve treće države kontributora (Švajcarske i Sjedinjenih Američkih Država).

Kadrovska služba se i ove godine starala o tome da svako ko učestvuje u radu komisije za izbor novih zaposlenih dobije pouzdane smernice o postupku za izbor i angažovanje kadrova u SVK i ST kako bi, u svojstvu člana komisije, mogao da donese valjano utemeljenu odluku.

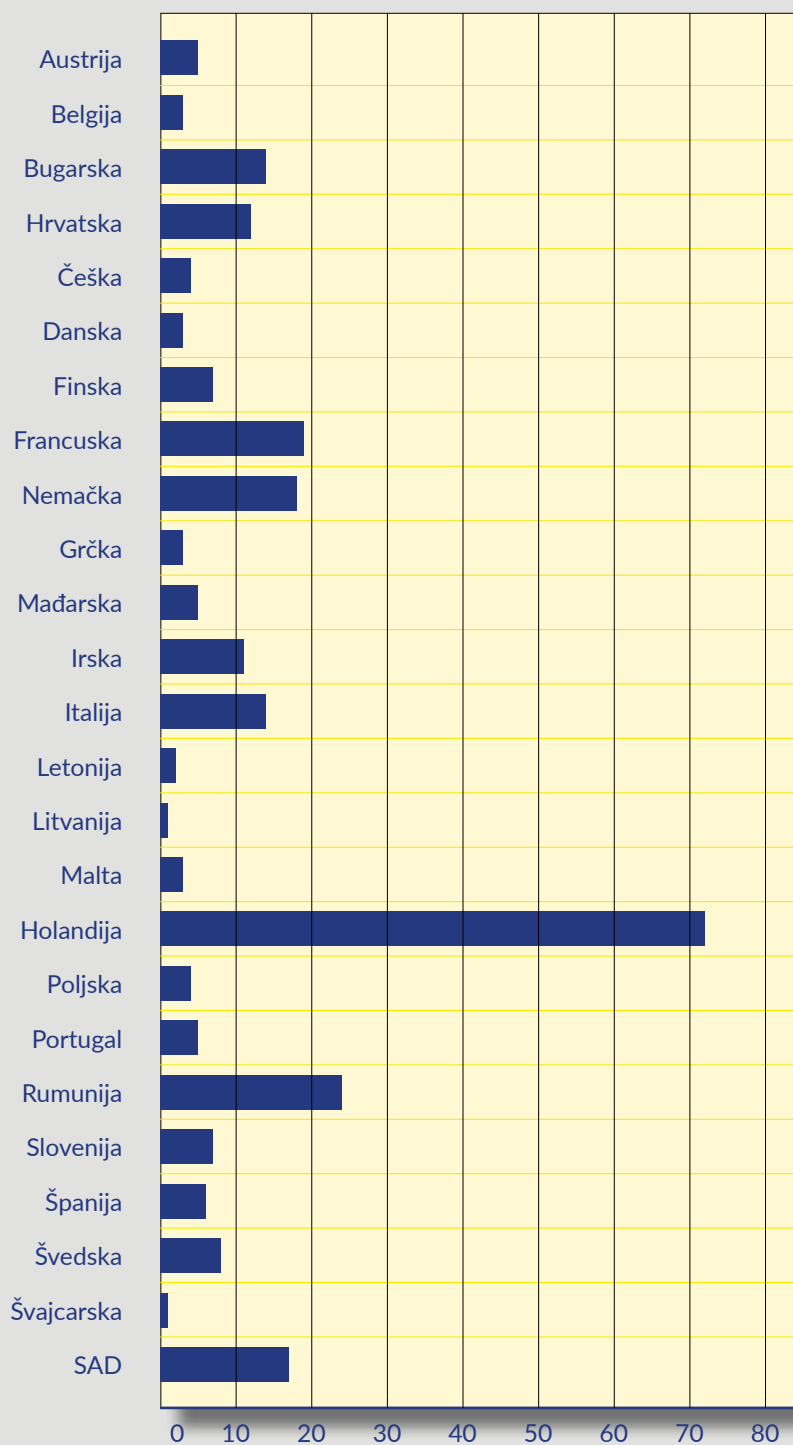
Zahvaljujući Kadrovskoj službi, zaposleni u SVK i ST imali su tokom godine priliku da učestvuju u brojnim kursevima i obukama na teme poput rukovođenja i upravljanja, sprečavanja psihičkog i seksualnog uznemiravanja, radnog učinka i informacione tehnologije. Budući zadužena da se stara o dobiti zaposlenih, Kadrovska služba je zaposlenima tokom cele godine pružala usluge psihološkog savetovanja i brige o dobiti. U saradnji s Kabinetom sekretara, Kadrovska služba je revidirala Pravilnik za zaposlene i unela u njega nekoliko značajnih izmena.

Služba je imala i značajnu ulogu u pružanju podrške zaposlenima tokom pandemije. Kontakt za pandemiju virusa korona sve vreme je objavljivao najnovije informacije o merama koje je uvela država domaćin, o programu vakcinacije i o digitalnim sertifikatima, i savetovao osoblje o koracima koje treba da preduzme ako se zarazi ili ako je bilo u kontaktu sa zaraženim licima, kao i o ograničenjima koja važe za putovanja.

Ukupan broj zaposlenih u SVK i ST

Zastupljenost zaposlenih u SVK i ST po državama 31. decembar 2021.

5.2 | Služba za informacionu tehnologiju

Služba za informacionu tehnologiju i ove godine je pružala pouzdane IT i audiovizuelne usluge neophodne za rad SVK i za rad u sudnicama, kako u sedištu SVK tako i za potrebe rada na daljinu.

U septembru i oktobru 2021. otpočela su prva suđenja pred SVK, i to u uslovima važećih ograničenja usled pandemije virusa korona. Za SVK i njihovu Službu za informacionu tehnologiju to je bio izuzetno važan trenutak. Sa stanovišta tehnike, suđenja su zahtevala dodatne kapacitete za video-veze iz Pritvorskog objekta SVK i iz sudnica, kako bi timovi odbrane i ostali i na daljinu mogli da učestvuju u suđenju. Službi za informacionu tehnologiju pošlo je za rukom da te video-veze bez prekida, bez odlaganja i bezbedno uklopi u infrastrukturu sudnica i omogućí neometano odvijanje suđenja.

Preko vebsajta SVK javne sednice emitovane su na albanskom, srpskom i engleskom, samo s izvesnim odlaganjem, s obzirom na mere zaštite svedoka.

Kako bi rad u sudnicama i u doglednoj budućnosti mogao da se odvija neometano i bezbedno, Služba je počela da obnavlja informacionu opremu, opremu za komunikaciju i audio-vizuelnu opremu koja je počela da zastareva. To se, međutim, nije odrazilo na odvijanje sudskih postupaka. Osim toga, Služba je aktivirala i dodatne mehanizme zaštite za informacije i infrastrukturu i time još više učvrstila kontrolu nad informacijama.

U martu 2021. SVK su aktivirala sistem za bezbednu elektronsku razmenu podataka između branilaca i pritvorenika. Zahvaljujući tome, oni sada preko posebnog prostora na mreži SVK rezervisanog samo za njih mogu da razmenjuju informacije vezane za predmet.

Tokom 2021. Služba za informacionu tehnologiju razradila je i opremu za daljinsko kontaktiranje sa svedocima na terenu. Tako se sudnica SVK virtuelno može proširiti na ma koje mesto na svetu koje ima internet ili mrežu za mobilnu razmenu podataka. Zahvaljujući specifičnim osobinama, ta oprema se može uneti i u avion u posebnim kutijama veličine ručnog prtljaga, čime se umanjuje opasnost da će se izgubiti ili da će neko njome manipulirati.

U prvoj polovini godine Služba za informacionu tehnologiju počela je da koristi i testira softverski sistem za planiranje resursa institucije, namenjen administrativnim i finansijskim poslovima.

Što se tiče hardvera, Služba je oformila i osposobila dva računarska centra i time dopunila svoj glavni sistem, te tako može bolje da reaguje u slučaju nužde i omogućí kontinuiran rad ne samo za potrebe sudskih zasedanja nego i za non-stop funkcionisanje Službe za bezbednost i sigurnost i Pritvorskog objekta.

Pritvorenici mogu da učestvuju u zasedanjima u sudnici i ne napuštajući Pritvorski objekat SVK. Oni pri tom koriste iste usluge prevoda kao i u sudnici, a mere za zaštitu svedoka ostaju na snazi.

5.3 | Služba za održavanje i zajedničke poslove

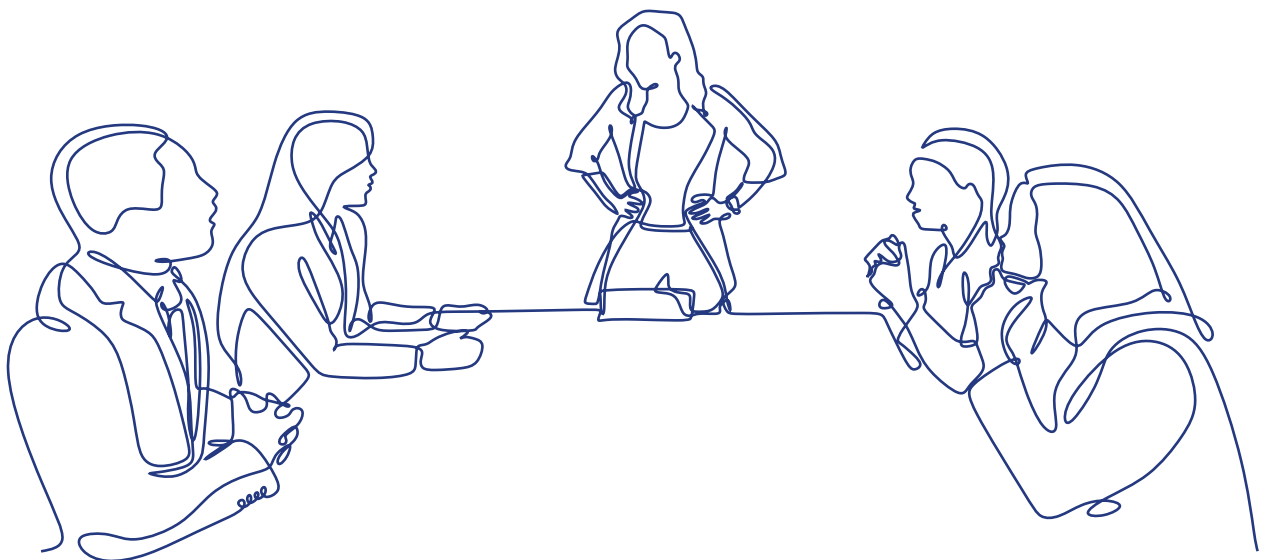
Služba za održavanje i zajedničke poslove zadužena je za efikasno i celishodno pružanje pomoćnih usluga SVK i ST. To uključuje rešavanje pitanja u vezi s nekretninama u saradnji sa državom domaćinom, održavanje i izgradnju objekata i planiranje radnih prostorija u cilju održavanja kvalitetnog radnog prostora za zaposlene i posetioce koji dolaze u organizaciju. Služba takođe pruža usluge kao što su ishrana zaposlenih, prijem gostiju i higijena, a stara se i o poštanskim i dostavnim uslugama, transportu, putovanjima i logistici i tesno saraduje sa Službom za obezbeđenje i sigurnost i Protokolom.

I tokom 2021. Služba za održavanje i zajedničke poslove revnosno je primenjivala fizičke mere koje je država domaćin odredila za ublažavanje rizika u objektima usled pandemije virusa korona.

Te mere smanjenja rizika i prilagođavanja prostorija bile su od ključnog značaja za održavanje više javnih ročišta u sudnici, kojima su prisustvovali kako predstavnici javnosti u galeriji za posetioce, tako i predstavnici medija u namenskim prostorijama za medije.

U maju 2021. Služba za održavanje i zajedničke poslove otpočela je dugoročni projekt saradnje s Centralnom agencijom Vlade Holandije za nepokretnosti na nacrtu novog ugovora za održavanje objekta SVK i ST, koji će stupiti na snagu maja 2023. Taj ugovor obuhvata sve aspekte održavanja objekta, kao i sve sisteme bezbednosti, informacione tehnologije i audio-vizuelne sisteme.

Od samog početka suđenja, Služba za održavanje i zajedničke poslove trudila se da omogući neometan pristup sudnicama i njihov rad.

5.4 | Služba za obezbeđenje i sigurnost

Služba za obezbeđenje i sigurnost obavlja najrazličitije poslove vezane za sigurnost i obezbeđenje SVK i stara se o tome da se pojedinci i sve organizacione jedinice upoznaju sa širokim spektrom mogućih rizika.

Pored konsultacija oko mera uvedenih zbog pandemije virusa korona i njihovog nadziranja, Služba za obezbeđenje i sigurnost se 2021. u potpunosti posvetila operativnoj podršci tekućim sudskim postupcima. Novi pripadnici Službe morali su da prođu obuku za specifične poslove. U ograničenim uslovima nametnutim pandemijom virusa korona, svi kursevi su uspešno održani.

Redovnom godišnjom proverom pripravnosti u vanrednim situacijama ispunjene su pravne obaveze prema zemlji domaćinu vezane za korišćenje objekta. Periodičnim pregledanjem i ažuriranjem materijala o potencijalnim rizicima ustanovljeno je da je program bezbednosti usklađen i s procenama Službe i s procenama nadležnih organa države domaćina.

Služba za obezbeđenje i sigurnost obavila je obimne pripreme za početak sudske aktivnosti i pomagala brojnim akterima uključenim u rad Suda. Shodno odlukama sudije za prethodni postupak, Služba za obezbeđenje i sigurnost uspešno je sproveda dve nadzirane posete jednog pritvorenika Kosovu. Te krajnje kompleksne operacije nisu bile blagovremeno najavljene i iziskivale su visok stepen saradnje i koordinacije s nekoliko eksternih institucija. I osoblje Službe koje je direktno učestvovalo u tim operacijama i SVK u celini pohvaljeni su za profesionalnost, efikasnost i korektan odnos.

Tokom 2021. Služba za obezbeđenje i sigurnost sproveda je dve nadzirane posete jednog pritvorenika Kosovu, koje je sudija za prethodni postupak odobrio iz humanitarnih razloga.

Mere bezbednosti na ulazu u zgradu Suda

5.5 | Služba za finansije i budžet

Služba za finansije i budžet pomaže sekretaru u finansijskom upravljanju i raspolaganju sredstvima dodeljenim SVK, u skladu s internim finansijskim propisima i propisima i pravilima Evropske unije, kao i u zaštiti od finansijskih rizika.

I tokom 2021. Služba za finansije i budžet radila je na ostvarivanju svedene i samostalne uprave i uspostavljanju stabilnog finansijskog poslovnog toka, kojim se osigurava racionalno finansijsko poslovanje. Znatna sredstva usmerena su na prilagođavanje novim uslovima nametnutim pandemijom i na aktiviranje softverskog sistema za planiranje resursa institucije. Pored toga, sekretar je tokom godine ažurirala četiri administrativne direktive, a Služba je organizovala redovne interne obuke za osoblje o najvažnijim aspektima finansijskih tokova u SVK i ST, zahvaljujući čemu su SVK dobila striktna finansijska pravila, postupke i praktična iskustva.

SVK su nastavila da upravljaju sredstvima dobijenim od država članica EU tokom 2021, u skladu s petim Sporazumom o grantu, koji je sekretar ispred SVK i ST potpisala s Evropskom komisijom za period od 15. juna 2021. do 14. juna 2023. za ukupan iznos od 110.279.698 evra, i četvrtim Sporazumom o grantu za period od 15. juna 2020. do 14. juna 2021. za ukupan iznos od 42.900.000 evra. Pored sredstava dobijenih od EU, SVK su dobila i sredstva od vlade Švajcarske, u ukupnom iznosu od 144.700 evra, namenjena aktivnostima programa *Outreach* tokom 2020. i 2021. godine.

Tokom 2021. Služba za finansije i budžet izvršila je više od 3.000 finansijskih operacija, od budžetskih obaveza do isplata, a znatan deo njih bio je povezan s početkom sudskih postupaka. Ukupan broj finansijskih operacija tokom 2021. godine bio je viši nego prethodne.

Tokom 2021. uspešno su zatvoreni treći Sporazum o grantu, za period od 15. juna 2018. do 14. juna 2020, i Sporazum o grantu potpisan između SVK i vlade Norveške, u ukupnom iznosu od 80.000.000 norveških kruna, kao pomoć za preseljenje sudske aktivnosti u novu zgradu. Nisu utvrđene nikakve nepravilnosti. Pored toga, podnet je i završni izveštaj za četvrti Sporazum o grantu od EU za period od 15. juna 2020. do 14. juna 2021.

Pravila upravljanja SVK, ali i činjenica da SVK dobijaju finansijska sredstva od EU nalažu da se i internom revizijom i preko spoljne revizorske firme redovno vrše nezavisne provere budžetskih rashoda SVK. Ni 2021. prilikom revizija i provera rashoda nisu utvrđene nikakve nepravilnosti.

Služba za finansije i budžet nastavila je i produbila plodnu saradnju sa Službom Evropske komisije za instrumente spoljne politike i tako doprinela efikasnom nadziranju i raspoređivanju finansijskih sredstava SVK.

Tokom 2021. Služba za finansije i budžet nastavila je da se stara o pravilnom korišćenju sredstava dobijenih od EU i Švajcarske.

5.6 | Služba za nabavke

Služba za nabavke stara se o tome da sva roba, usluge i radovi potrebni da bi SVK i ST ostvarili svoj mandat budu na raspolaganju blagovremeno i da se nabave po optimalnoj ceni. Kako je nabavka jedna od oblasti javnog sektora u kojima važe najstroža pravila, nabavke za SVK i ST redovno podležu strogim kontrolama i revizijama.

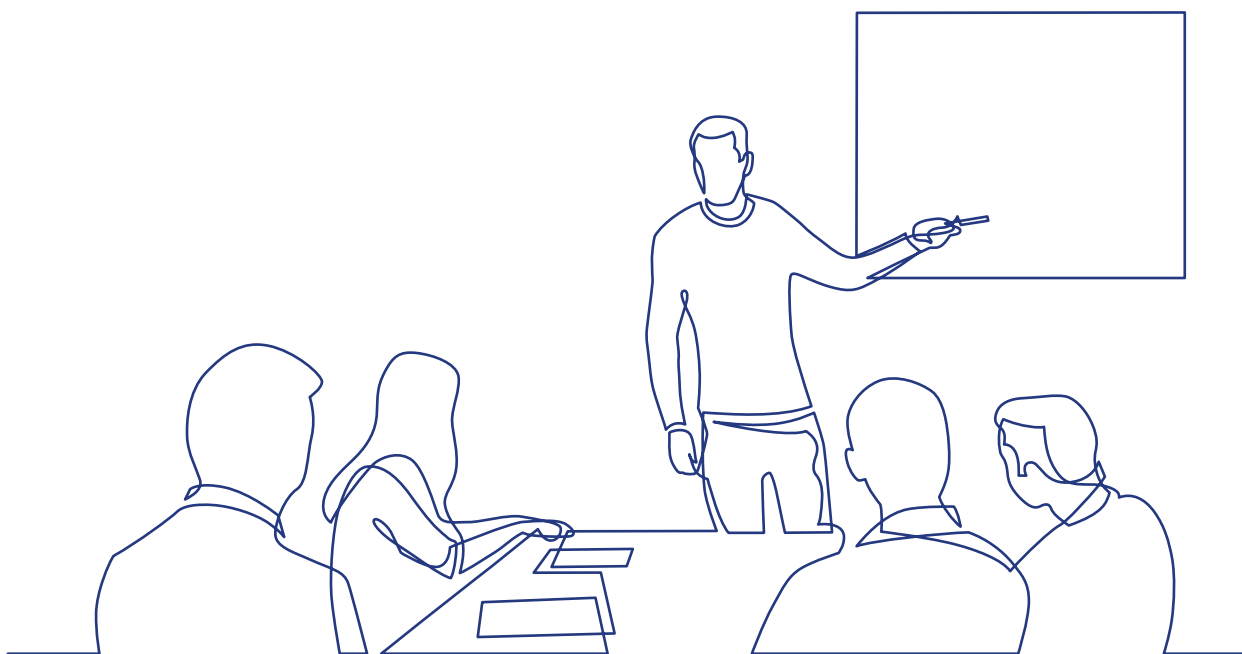
Tokom 2021. Služba za nabavke nastavila je da radi na optimiranju troškova i upotrebe budžetskih sredstava za buduće nabavke, svesna da se time ne sme ugroziti mandat SVK i ST. Uporedo s tim, Služba je nastojala da potencijalnim partnerima razjasni osobnosti i uslove važećih postupaka za tendere, ali se trudila i da što većem broju preduzeća, bez obzira na njihovo sedište, pruži priliku da saraduju sa SVK i ST.

Služba za nabavke je i tokom 2021. garantovala poštovanje proverenih iskustava iz prakse i relevantnih pravila i propisa o nabavkama, rukovodeći

se pri tom naročito Praktičnim vodičem za ugovorne procedure Službe EU za spoljno delovanje, koji je osnovni dokument za režim nabavke u SVK i ST, ali i internim uputstvima i smernicama.

Tokom 2021. Služba za nabavke organizovala je obuku za osoblje SVK i ST kako bi se postupak sklapanja ugovora i istraživanja tržišta u celoj organizaciji odvijao dosledno i u skladu sa strogim pravilima. Služba je nastojala da za celu organizaciju razradi strategiju nabavke koja bi se držala principa komercijalnog poslovanja, kako bi se od slučaja do slučaja što lakše mogla utvrditi optimalna ponuda i time ispuniti pravi zadatak Službe.

Tokom 2021. SVK i ST zaključili su više od 130 ugovora za niz dobara i usluga u vrednosti višoj od 13,5 miliona evra.

6 | Služba za internu reviziju

Interna revizija doprinosi odgovornom institucionalnom upravljanju SVK i ST time što sprovodi razne kontrole i izveštava sekretara o njihovim rezultatima. Revizor se pridržava međunarodnih profesionalnih standarda unutrašnje kontrole i finansijskih propisa EU i predlaže mere za bolje upravljanje.

I u uslovima pandemije virusa korona, interni revizor je nastavila da radi na daljinu i ostvaruje godišnji plan za reviziju. Tokom 2021. izvršeno je devet revizija o rashodima, nabavci, čuvanju imovine, zapošljavanju novih kadrova, penzionom fondu i grantu dobijenom od vlade Švajcarske. Pored toga, interni revizor je izvršila i tri revizije kako bi kontrolisala primenu preporuka proisteklih iz ranijih revizija. Konačno, interni revizor je učestvovala i u obučavanju osoblja na temu borbe protiv raznih vidova prevare.

Zadatak Službe za internu reviziju nije samo da utvrdi tačnost podataka i poštovanje pravila, već i da se stara za adekvatnu kontrolu, efikasnost, čuvanje imovine i za sva druga pitanja koja bi se mogla nepovoljno odraziti na rad organizacije i njene ciljeve.

Integracija rodne perspektive u SVK i ST

1 | Sigurno i inkluzivno radno okruženje

Najviši rukovodioci SVK i ST i dalje se zalažu za sigurno i inkluzivno radno okruženje koje će biti istinska potpora zaposlenima i bezrezervno podržavaju rad Kontakta za rodna pitanja i sve aktivnosti na uvažavanju rodne perspektive.

Obuka i podrška

Takav stav najviših rukovodilaca SVK i ST odražen je i u Strategiji za borbu protiv uznemiravanja na radnom mestu iz 2019. Potonje godine organizovana je obuka na temu „Borba protiv uznemiravanja: poštovanje i dostojanstvo na radnom mestu“, a 2021. i dodatna obuka na temu „Prevenција psihičkog i seksualnog uznemiravanja“. Do kraja godine obuku je završilo 95% rukovodilaca i članova Predstavničkog tela zaposlenih SVK i ST, kao i znatan broj zaposlenih širom organizacije.

Neki zaposleni učestvovali su i u jednonedeljnoj obuci koju EU organizuje za kontakt-osobe za rodna pitanja i tom prilikom stekli nova saznanja o integrisanju rodne perspektive i odgovarajućih aktivnosti u svakodnevicu organizacije. Posebna obuka organizovana je i za članove komisija SVK i ST za zapošljavanje.

U nastojanjima najviših rukovodilaca SVK i ST da obezbede podršku svim zaposlenima važnu ulogu i dalje ima organizacijski psiholog. Tokom cele godine psiholog je zaposlenima stajao na raspolaganju za lične konsultacije, pomoć i savet.

Aktivne mere za postizanje veće zastupljenosti žena

Rukovodstvo SVK i ST usvojilo je dalje mere kojima će se povećati zastupljenost žena među radnicima obezbeđenja, gde su žene po pravilu malobrojne. Kao ozbiljan problem pokazao se i mali broj prijava na konkurs za Službu za operacije i zaštitu svedoka. Specijalizovani tužilac i njegov tim i dalje su aktivno radili na tome i trudili se da motivišu žene da se prijavljuju na takve konkurse. Jedan od važnijih koraka u tom pravcu bilo je i izrađivanje strategije za približavanje javnosti u pitanjima zapošljavanja.

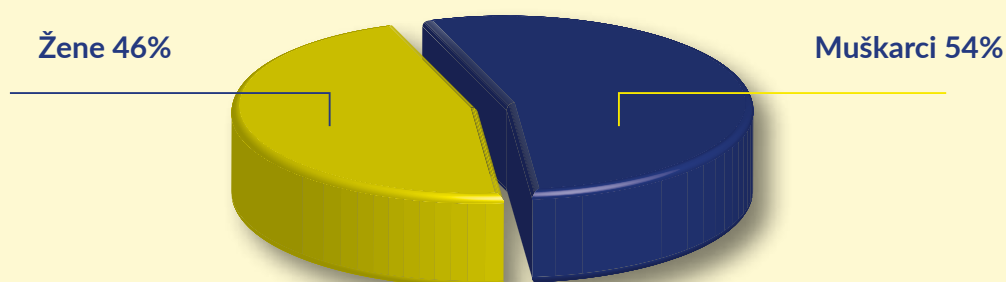
Početkom proleća 2021. predstavnici ST sastali su se s predstavnicima ambasada, načelnicima odeljenja za bezbednost pri međunarodnim organizacijama i predstavnicima nevladinih organizacija i multinacionalnih preduzeća kako bi ukazali na važnost Službe za operacije i zaštitu svedoka i objasnili šta je polje njenog rada. Ti su sagovornici zamoljeni da opise raspisanih radnih mesta podele preko svojih mreža i ohrabre potencijalne kandidatkinje da konkurišu na njih.

Zahvaljujući tome ostvaren je znatan uspeh: broj žena koje su konkurisale na mesta u Službi za operacije i zaštitu svedoka se utrostručio. Osim toga, veći broj kandidatkinja ušao je u sledeći krug, da bi na kraju prve kandidatkinje zaista i dobile posao radnika operativnog obezbeđenja.

Mere za poboljšanje rodnoг паритета na takvim radnim mestima plod su nastojanja specijalizovanog tužioca da ublaži sva eventualna predubedenja i ukine sva eventualne prepreke za žene koje konkurišu na poslove u okviru ST, te želje da rodna ravnopravnost postane jedan od glavnih parametara u njegovom radu i radu njegove službe.

Rodna zastupljenost u SVK i ST

31. decembar 2021.

Dvoje od troje najviših rukovodilaca SVK i ST su žene. Veliku većinu od 24 panela Apelacionog suda sazvana tokom 2021. godine činile su dve žene sudije i jedan muškarac, a svim tim većima predsedavala je žena. I kod imenovanja predsedavajućih sudija u dva pretresna panela postignut je rodni paritet: jedan predsedavajući sudija je žena, jedan je muškarac.

Među novim saradnicima SVK i ST rodna ravnoteža se kontinuirano menjala u odnosu na 2018. godinu, kad su samo 29% novih zaposlenih činile žene. Već 2019. njihov je procenat porastao na 34, 2020. godine na 50, da bi 2021. među novim zaposlenima 56% činile žene.

Krajem 2021. godine zaposlene u SVK i ST činilo je 46% žena i 54% muškaraca. To predstavlja znatan napredak u odnosu na prethodnu godinu, kad je među zaposlenima bilo 38% žena i 62% muškaraca.

Krajem 2021. u SVK je postignuta relativno dobra ravnoteža rodova na nivou sekretarskih i asistentskih mesta gde 45% čine žene a 55% muškarci.

Nivo rukovodilaca i eksperata još je bliži istinskom paritetu: razlika između žena (51%) i muškaraca (49%) tu je neznatna. U ST među zaposlenima na nivou sekretarskih i asistentskih mesta 40% čine žene, a 60% muškarci, dok na nivou rukovodilaca i eksperata 38% čine žene a 62% muškarci. Narocito treba napomenuti da je 2021. na dužnost višeg tužioca primljena prva žena.

Da bi se napredak SVK i ST u postizanju rodnog pariteta što bolje pratio i ocenjivao, podaci vezani za rodna pitanja redovno su prikupljeni i analizirani, i o njima se redovno izveštavalo. Pored toga, i Kadrovska služba nastavila je da se zalaže za uspostavljanje rodne ravnoteže, pa je u sve opise radnog mesta kao bitan kriterijum uključila i osetljivost za rodna pitanja. Kadrovska služba je za sve članove komisije za izbor novih zaposlenih organizovala i obuku na temu podsvesne pristrasnosti. Uložen je velik i svestan napor da se u užem izboru za radna mesta nađu i kvalifikovane kandidatkinje.

2 | Kontakt za rodna pitanja

Postojanje Kontakta za rodna pitanja Specijalizovanih veća Kosova i Specijalizovanog tužilaštva svedoči o nastojanju najviših rukovodilaca da održe i poboljšaju inkluzivni karakter ove organizacije.

Tokom godine Kontakt za rodna pitanja organizovao je čitav niz događaja – na primer, onlajn proslavu Međunarodnog dana žena. Neposredno pre toga zaposleni u SVK i ST dobili su više zanimljivih članaka o korenitim promenama do kojih su dovele žene kad su počele da osvajaju profesije dotad rezervisane prevashodno za muškarce.

ravnotežu, a saradivao je i s Kadrovskom službom u ažuriranju informativnog materijala i u obukama za članove komisija za zapošljavanje, koje je trebalo obavestiti o nastojanjima najviših rukovodilaca da se u rad SVK i ST integriše i rodna perspektiva. Kontakt za rodna pitanja starao se i za redovno ažuriranje interne veb-stranice zanimljivim člancima i linkovima na opštije događaje vezane za rodnu perspektivu.

Kontakt-osoba za rodna pitanja imala je prilike i da na nekoliko skupova govori o zalaganju najviših rukovodilaca SVK i ST za uvažavanje rodne

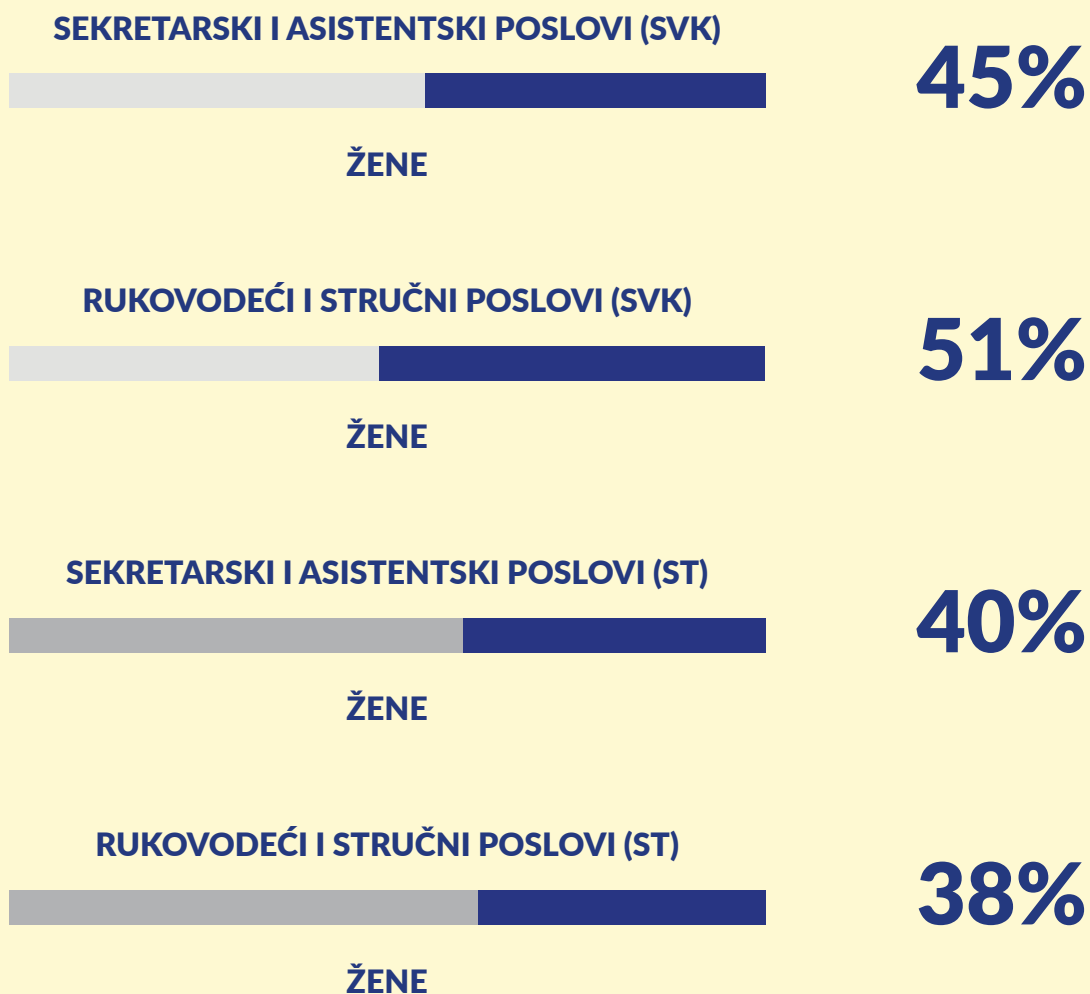

Svi zaposleni dobili su maske za lice s logom koji simbolično svedoči o zalaganju za radno okruženje u kom će se poštovati principi različitosti, inkluzivnosti i ravnopravnosti. Na sam praznik zaposlenima su se obratile žene koje u SVK i ST rade na poslovima dotad rezervisanim pretežno za muškarce i podelile iskustva o svom putu, a nekoliko viših rukovodilaca opisalo je šta je u pojedinim službama preduzeto u cilju poboljšanja rodne ravnoteže.

Jun 2021. bio je Mesec ponosa, pa je Kontakt za rodna pitanja učestvovao i u organizovanju onlajn proslave, tokom koje su zaposleni imali prilike da uživaju u raznovrsnoj muzici. Kontakt za rodna pitanja je, osim toga, saradivao i sa ST kako bi se pojedinim službama pomoglo da poboljšaju rodnu

perspektive i o uspesima koje je organizacija ostvarila na tom planu. Pored toga, tokom cele godine bila je u dodiru i s kontakt-osobama za rodna pitanja iz drugih međunarodnih organizacija u Hagu i s njima razmenjivala znanje i iskustva o merama koje su se u praksi pokazale kao najbolje za uvažavanje rodne perspektive.

Konačno, Kontakt za rodna pitanja uspešno je dovršio tromesečnu obuku za savetnike za rodna pitanja, koju su pri Misijama u okviru zajedničke bezbednosne i odbrambene politike Evropske unije organizovali Direktor za planiranje i vođenje civilnih operacija Evropske službe za spoljno delovanje, i Akademija Folke Bernadot.

Najviši rukovodioci zalažu se za to da radno okruženje u SVK i ST i dalje bude sigurno i u što većoj meri inkluzivno. Još od samog osnivanja ove institucije 2016. apsolutno se ne tolerišu nikakvi vidovi uznemiravanja. Na snazi je sistem strogih mera kojima su zabranjeni svi vidovi diskriminacije, uznemiravanja ili zloupotrebe ovlašćenja i položaja, a uvedena je i formalna procedura za podnošenje pritužbi.

Rodna perspektiva integrisana je u sve važeće smernice i procedure. Tako se, na primer, u panelima ili komisijama sa savetodavnom funkcijom, kakvi su komisija za izbor novih saradnika i disciplinska savetodavna komisija, mora poštovati princip ravnopravne rodne zastupljenosti, a roditeljsko odsustvo mogu da koriste i žene i muškarci zaposleni u SVK i ST.

55%

SEKRETARSKI I ASISTENSKI POSLOVI (SVK)

MUŠKARCI

49%

RUKOVODEĆI I STRUČNI POSLOVI (SVK)

MUŠKARCI

60%

SEKRETARSKI I ASISTENSKI POSLOVI (ST)

MUŠKARCI

62%

RUKOVODEĆI I STRUČNI POSLOVI (ST)

MUŠKARCI

Specijalizovano tužilaštvo

1 | Uvod

Tokom protekle godine težište rada ST pomerilo se na sudnice: počela su suđenja u dva predmeta, a za još dva u toku su bile intenzivne pripreme. Takav napredak bio je moguć samo zahvaljujući podršci svih žena i muškaraca koji su saradivali s nama u istrazi na Kosovu i na drugim mestima, koji su nam pružali dokaze, pričali o onom kroz šta su prošli i oni i njihovi bližnji i koji su, pre svega, poklonili poverenje ovoj instituciji i uzdali se u to da će ona dovesti do ostvarenja pravde. Zato sada moramo učiniti sve što je u našoj moći da u sudnici iznesemo na videlo zločine počinjene nad tim ljudima, a da one koji za to snose najveću odgovornost izvedemo pred lice pravde.

Džek Smit, specijalizovani tužilac

Specijalizovana veća Kosova i Specijalizovano tužilaštvo osnovala je Skupština Kosova, pokazavši time da joj je stalo do vladavine prava. Rad sudskih veća i Tužilaštva regulisan je Ustavom Kosova, a međunarodno pravo (pravo merodavno za ratne zločine i zločine protiv čovečnosti) primenjuje se kao sastavni deo pravnog sistema Kosova. U tom smislu naš rad otvara Kosovu i mogućnost da jednom zasvagda razreši pitanja prošlog rata, dok žrtvama pruža priliku da istinu kažu na mestu na kom ne moraju strepeti od osвете ili zastrašivanja, a optuženima šansu da preko kompetentnih branilaca javno i argumentovano ospore optužbe koje im se stavljaju na teret.

Ljudima koji su nam dali iskaz dugujem veliku zahvalnost, ali želim da zahvalim i svim zemljama članicama Evropske unije i trećim državama kontributorima (Norveškoj, Švajcarskoj i SAD) čija su velikodušna podrška i privrženost principu vladavine prava omogućile naš rad. Veoma sam zahvalan i Misiji Evropske unije za vladavinu prava na Kosovu (Euleks) i njenom šefu ambasadoru Lars-Gunaru Vigemarku na logističkoj i operativnoj podršci koju su tokom protekle godine pružili ST. No, naročito želim da zahvalim svim zaposlenima u ST, sadašnjim i bivšim, kao i zaposlenima u SVK, a posebno predsednici Ekaterini Trendafilovoj i sekretaru dr Fidelmi Donlon na istrajnosti i bezrezervnoj posvećenosti, bez kojih ne bismo mogli da ostvarimo ovakav napredak.

Džek Smit,
specijalizovani tužilac

decembar 2021.

2 | Ostvarivanje mandata

Specijalizovano tužilaštvo je i tokom 2021. nastavilo da radi na svim poljima, i to u složenim prilikama nametnutim pandemijom virusa korona. Na primer, ST je koordinisalo jednu operaciju hapšenja, otpočelo suđenje u dva predmeta, učestvovalo u raspravama u prethodnom postupku, obelodanjivalo dokaze odbrani i nastavilo rad na istragama.

Dana 16. marta 2021. belgijske vlasti su, na zahtev ST i shodno nalogu za hapšenje i potvrđenoj optužnici koje je izdao sudija SVK za prethodni postupak, uhapsile i pritvorile Pjetera Šalju.

Gospodin Šalja je u Hag prebačen 15. aprila, a 19. aprila je prvi put i javno stupio pred sudiju. Protiv njega se iznose optužbe po četiri tačke za ratne zločine proizvoljnog lišavanja slobode, surovog postupanja, mučenja i ubistva počinjene okvirno u periodu od 17. maja 1999. do 5. juna 1999. nad licima zatočenim u fabrici metala u Kukešu, u Albaniji. Tokom 2021. godine u predmetu protiv g. Šalje održane su četiri statusne konferencije, a Tužilaštvo je sudiji dostavilo 52 podneska.

Specijalizovano tužilaštvo je nastojalo da sve predmete što ekspeditivnije dovede do faze suđenja, pa je 15. septembra počelo izvođenje svojih dokaza protiv Saljiha Mustafe, a 7. oktobra protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja.

Protiv g. Mustafe podignuta je optužnica po četiri tačke (proizvoljno lišavanje slobode, surovo postupanje, mučenje i ubistvo), i to po osnovu individualne krivične odgovornosti i krivične odgovornosti pretpostavljenog za zločine koje su pojedini pripadnici OVK počinili protiv lica zatočenih na jednom imanju u Zlašu, na Kosovu. Kako bi potkrepilo svoje teze, ST je tokom godine pozvalo deset svedoka u sudnicu. Pre početka suđenja, tokom 2021. godine održane su dve statusne konferencije, kao i prepretresne konferencije. Tokom godine ST je u tom predmetu dostavilo 90 podnesaka.

Gospodin Gucati i gospodin Haradinaj terete se po dve tačke za krivična dela protiv javnog reda (ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti) i po četiri tačke za krivična dela protiv pravosuđa i javne uprave (zastrašivanje u toku krivičnog postupka, odmazda i dve tačke u vezi s povredom tajnosti postupka).

U prvom redu sleva nadesno: tužioci Mat Haling, Valerija Boliči i Džejms Pače.

U drugom redu: zamenik specijalizovanog tužioca Aleks Vajting

Specijalizovani tužilac drži uvodno izlaganje u predmetu Mustafa

Prema ispravljenoj optužnici, gospodin Gucati i gospodin Haradinaj su najmanje od 7. do 25. septembra 2020. na tri konferencije za štampu i drugim javnim nastupima, kao i distribuiranjem materijala, neovlašćeno objavili informacije zaštićene Zakonom o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, između ostalog i podatke na osnovu kojih bi se mogao utvrditi identitet nekih (potencijalnih) svedoka.

Uvodno izlaganje u predmetu Mustafa

U uvodnom izlaganju na početku prvog suđenja pred Specijalizovanim većima, suđenja u predmetu protiv Saljiha Mustafe, specijalizovani tužilac Džek Smit rekao je da su Specijalizovana veća Kosova sud „nadahnut glasovima s Kosova i stvoren pravnim aktima naroda Kosova“, te da njihovo osnivanje svedoči o rešenosti Kosova da poštuje vladavinu prava.

Gospodin Smit je istakao da se tužilac bavi individualnom krivičnom odgovornošću za zločine koji se mogu dokazati van razumne sumnje i da je pred Specijalizovanim većima krivična odgovornost za zločine uvek lična odgovornost. „Tužilaštvo ne navodi optužbe ni protiv OVK niti protiv rata koji je OVK vodila za nezavisnost Kosova. To nije ni posao ni želja Tužilaštva ili mene lično“, rekao je specijalizovani tužilac. „Moj posao tužioca nije da iznosim argumente ili da odlučujem o tome koji su ratovi pravedni a koji nisu, ali mogu da kažem da ratni zločini jedne strane ne opravdavaju ratne zločine druge strane“, dodao je g. Smit. „I što je možda najvažnije, znam da istina nikad ne ide na štetu pravične stvari.“

Specijalizovani tužilac je naročito insistirao na tome da ovaj sud treba da bude sud za žrtve i sud koji će se baviti žrtvama. Napominjući da su mnoge žrtve „dve decenije morale da čekaju pravdu za zločine počinjene nad njima i članovima njihovih porodica kojih više nema“, g. Smit je naglasio: „Ako tim žrtvama želimo da ukažemo dužno poštovanje, ne smemo dopustiti da odgovornost ima ograničen rok trajanja.“

Dok je u drugim predmetima među žrtvama koje je Tužilaštvo pozivalo bilo kosovskih Albanaca, Srba, Roma i pripadnika drugih etničkih grupa, u ovom predmetu, rekao je specijalizovani tužilac Smit, sve žrtve optuženog bile su kosovski Albanci, kao i on. „Ti ljudi“, rekao je specijalizovani tužilac, „nisu bili neprijatelji države Kosova, nisu bili špijuni. To su bili sunarodnici optuženog, nevini Albanci s Kosova čiji je jedini zločin bilo to što su, iz ovog ili onog razloga, važili kao prepreka OVK i nekim njenim vođama, pa su zato dobili etiketu kolaboracionista.“

„Istina koju ćemo tokom narednih nedelja predložiti Sudu glasi da su pojedine vođe OVK, uključujući g. Mustafu, koristile svoja ovlašćenja da šikaniraju svoje sugrađane Kosovare, uključujući pojedince čiji je jedini zločin bilo to što se njihova politička mišljenja razlikuju od mišljenja OVK i njenih vođa.“

U optužnici se navodi i da su g. Gucati i g. Haradinaj iznosili uvredljive optužbe i komentare na račun (potencijalnih) svedoka i u više navrata izražavali nameru da ometaju rad SVK.

Prilikom izvođenja dokaza ST je pozvalo četvero svedoka. Tokom godine je, u prethodnoj fazi postupka, održano šest statusnih i pretpretresnih konferencija, a ST je dostavilo 148 podnesaka.

Protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija podignuta je optužnica po šest tačaka za zločine protiv čovečnosti (progon, zatvaranje, drugi nehumani postupci, mučenje, ubistvo i prisilni nestanci) i po četiri tačke za ratne zločine (protivzakonito ili proizvoljno hapšenje i zatvaranje, surovo postupanje, mučenje i ubistvo).

U optužnici se tvrdi da su ti zločini počinjeni najkasnije od marta 1998. do septembra 1999, i to na više mesta na Kosovu, kako i u Kukešu i Cahanu, u Albaniji. Pripadnici OVK su te su zločine, navodi se dalje, izvršili nad stotinama civila i lica koja nisu učestvovala u neprijateljstvima.

Optužnica g. Tačija, g. Veseljija, g. Seljimija i g. Krasnićija tereti po osnovu individualne krivične odgovornosti za zločine koji su počinjeni u kontekstu nemeđunarodnog oružanog sukoba na Kosovu i koji su bili deo šireg i sistematskog napada na lica pod sumnjom da su protivnici OVK.

U prethodnom postupku raspravljalo se, između ostalog, o zahtevima optuženih da se predmet odbaci i o pitanju boravka u pritvoru pre početka suđenja. Tužilaštvo je uspešno pobilo zahteve za privremeno puštanje optuženih na slobodu, tvrdeći da postoji veoma realna opasnost da bi oni sa slobode mogli ometati postupke pred Sudom i vršiti pritisak na svedoke. Pored toga, ST je ispunilo i obaveze obelodanjivanja materijala određene Pravilnikom o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova. U toku 2021. godine u ovom predmetu je održano sedam statusnih konferencija, a ST je dostavilo 184 podneska.

Brifing za diplomate i Outreach

Tokom 2021. godine specijalizovani tužilac Džek Smit održao je niz brifinga diplomatama iz zemalja članica EU i trećih zemalja kontributora kako bi ih obavestio o radu ST, izazovima s kojima se ST suočava i načinima na koje bi međunarodna zajednica mogla da podrži rad ST.

U martu 2021. specijalizovani tužilac obratio se, uživo, Političko-bezbednosnom odboru Evropske unije, a u novembru, zajedno s predsednicom Specijalizovanih veća Ekatarinom Trendafilovom i sekretarom dr Fidelmom Donlon, obratio se, putem video-konferencijske veze, diplomatama zemalja članica EU i predstavnicima trećih država kontributora. Podrška koju međunarodna zajednica pruža radu ST bila je i ostala presudno značajna.

U februaru 2021. specijalizovani tužilac Džek Smit dao je prvi intervju u tom svojstvu kosovskom dnevniku Koha Ditore, a u junu je, putem video-konferencijske veze i zajedno sa sekretarom dr Fidelmom Donlon, iz Haga učestvovao i u javnoj raspravi s predstavnicima Sudske informativne mreže, koju čine nevladine organizacije s Kosova i iz Srbije.

Specijalizovani tužilac drži uvodno izlaganje u predmetu Gucati i Haradinaj

Tokom cele godine Specijalizovano tužilaštvo je pozivalo svedoke, među kojima je bilo i bivših pripadnika OVK, na informativne razgovore i u Hagu i u Prištini, obavljalo razgovore sa svedocima, pregledalo dokumentarne dokaze prikupljene tokom istrage i pripremalo ih za potrebe obelodanjivanja, a saradivalo je i s relevantnim međunarodnim organizacijama i državama kako bi dobilo odobrenje da u sudnici koristi određene dokumente, kao i odobrenje za određene svedoke da svedoče u sudnici.

Uvodno izlaganje u predmetu Gucati i Haradinaj

Na početku suđenja Hisniju Gucati i Nasimu Haradinaju, specijalizovani tužilac Džek Smit rekao je da glavna pitanja pokrenuta u tom predmetu glase: „koji se uslovi moraju ispuniti za vršenje pravde“ i „šta su preduslovi za ostvarivanje vladavine prava“.

Specijalizovani tužilac je istakao da pravda počiva na istini i da je ovaj postupak upravo zbog istine i neophodan, jer ona glasi: „na Kosovu postoji mala ali moćna grupa ljudi koja ne želi da ovaj Sud postoji i koja će učiniti sve što je u njenoj moći da naruši njegov ugled. U tom cilju ona će uzaludno pokušavati da nametne lažnu priču da vojnici OVK tokom rata nisu učinili ni jedan jedini zločin.“

Gospodin Smit je ustvrdio da g. Gucati i g. Haradinaj pripadaju toj grupi ljudi i da svakog ko saraduje sa Specijalizovanim većima Kosova i sa ST napadaju da je „špijun“, „kolaboracionista“ i „izdajnik“ koji je „izneverio“ svoje sunarodnike. Specijalizovani tužilac je naglasio da Specijalizovana veća treba da budu sud na kom su žrtve u središtu pažnje, te da je ovaj sud delom zato i osnovan, a da je kao sedište odabran upravo Hag jer su „žrtve izložene stalnom pritisku i jer se postupci koji se vode protiv nekadašnjih pripadnika OVK neprestano ometaju“.

„Zbog takve atmosfere svedoci dosad nisu dolazili na Sud da ispričaju ono što znaju o zločinima OVK“, rekao je Smit. „Optuženima je to i te kako poznato, pa su se ponadali da će i ovde istom strategijom moći da zastraše svedoke, kad je dosad to tako dobro prolazilo.“ Specijalizovani tužilac je naglasio da se pravosuđe ne može valjano vršiti ako ne postoje pouzdane institucije da zaštite one koji traže pravdu, a da Specijalizovana veća upravo to mogu da učine za tolike žrtve na Kosovu.

„Na ovom Sudu žrtve bezbedno mogu da govore o zločinima koje su videle, o zločinima koje su same propatile, o onom što su videle da su njihovi rođaci propatili“, rekao je Smit. „I što je najvažnije, na ovom Sudu one to mogu da učine a da ne strahuju od odmazde ili osvete.“

3 | Specijalizovano tužilaštvo

Specijalizovano tužilaštvo osnovano je sa zadatkom da sprovede istrage i, ako treba, krivično goni lica za zločine koji su opisani u Izveštaju Saveta Evrope iz januara 2011. godine „Nečovečno postupanje s ljudima i nedozvoljena trgovina ljudskim organima na Kosovu“.

Specijalizovano tužilaštvo osnovano je 1. septembra 2016. u Hagu, na osnovu amandmana na Ustav Kosova i Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, koje je Skupština Kosova usvojila 3. avgusta 2015. godine. Specijalizovana veća i ST osnovani su po završetku jedne ranije istrage, koju je izvršila Specijalna istražna radna grupa (SIRG), i preuzeli su njeno osoblje i njen mandat.

Specijalizovano tužilaštvo je nezavisna institucija, čiju nezavisnost garantuje Zakon kojim je osnovana. Stoga je ST obavezno da deluje nezavisno od SVK i svih drugih tužilaca na Kosovu. Specijalizovanom tužiocu i osoblju ST Zakon nalaže i da ne traže niti primaju instrukcije od bilo koje vlade ili drugog izvora.

U okviru svojih nadležnosti, Specijalizovana veća imaju primat nad svim drugim sudovima na Kosovu. Specijalizovana veća ili ST mogu u bilo kojoj fazi istrage ili postupka da nalože da se postupak iz

njihove nadležnosti sa svakog drugog tužioca ili svakog drugog suda na teritoriji Kosova prosledi Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu.

Dejvid Švendiman, bivši federalni tužilac SAD i svojevremeno zamenik glavnog tužioca i načelnik Specijalnog odeljenja za ratne zločine u Bosni i Hercegovini, imenovan je za specijalizovanog tužioca 1. septembra 2016, kada je SIRG transformisana u ST. U septembru 2018. tu dužnost preuzeo je Džek Smit.

Dejvid Švendiman, prvi specijalizovani tužilac

Sistematizacija

U ST rade tužioci, pravni savetnici, stručnjaci za bezbednost, istražitelji, analitičari, stručnjaci za zaštitu svedoka i osoblje za podršku. Krajem 2021. među zaposlenima u ST bili su državljani dvadeset zemalja, kako članica EU, tako i trećih država kontributora.

4 | Rukovodeći kadar Tužilaštva

Na čelu Specijalizovanog tužilaštva je tim iskusnih tužilaca koji svi poseduju iskustvo i pred nacionalnim pravosudnim organima i na međunarodnim sudovima.

Džek Smit, američki tužilac s iskustvom u istragama protiv visoko rangiranih političara i međunarodnim krivičnim istragama, stupio je na dužnost specijalizovanog tužioca u septembru 2018.

Pre nego što se priključio ST, g. Smit je bio potpredsednik i načelnik Odeljenja za parnice Korporacije bolnica Amerike, najveće nevladine organizacije za zdravstvenu zaštitu u Sjedinjenim Državama. Na tom položaju je bio od septembra 2017.

Od februara 2015. do avgusta 2017. g. Smit je bio na dužnosti prvog pomoćnika državnog tužioca Sjedinjenih Država i vršilac dužnosti tužioca za Srednji okrug Tenesija.

Od 2010. do 2015. g. Smit je bio načelnik Odeljenja za borbu protiv korupcije Ministarstva pravde SAD, zadužen za kompleksne predmete u vezi s korupcijom širom Sjedinjenih Država.

Od 2008. do 2010. g. Smit je bio koordinator istraga u Tužilaštvu Međunarodnog krivičnog suda (MKS). U tom svojstvu on je bio zadužen za osetljive istrage protiv funkcionera stranih država i pripadnika paravojnih jedinica zbog ratnih zločina, zločina protiv čovečnosti i genocida.

Gospodin Smit je u MKS prešao iz Tužilaštva SAD za Istočni okrug Njujorka, gde je devet godina obavljao različite dužnosti, uključujući dužnost načelnika za krivične predmete i zamenika načelnika krivičnog odeljenja.

Kao načelnik Odeljenja za krivične predmete, g. Smit je vodio tim od oko 100 tužilaca za niz programskih oblasti, uključujući javnu korupciju, terorizam, krivična dela nasilja i organizovani kriminal, kao i privredni kriminal i krupne finansijske malverzacije.

Džek Smit, specijalizovani tužilac

Pre stupanja na dužnost pomoćnika državnog tužioca SAD, g. Smit je pet godina obavljao dužnost pomoćnika okružnog tužioca u Njujorku, gde je radio u odeljenjima tog tužilaštva za seksualne delikte i nasilje u porodici.

Tokom karijere, g. Smit je dobio niz priznanja, između ostalog priznanje Centra za pravdu Tenesija kao *pro bono* tužilac godine, nagradu direktora Ministarstva pravde SAD, nagradu Državnog tužioca SAD za zasluge u službi, nagradu za mlađe federalne tužioce Federalne advokatske komore, priznanje Čarls Rouz Asocijacije Istočnog okruga, medalju Henri L. Stimson Advokatske komore okruga Njujork i Vaserstajnovu nagradu Pravnog fakulteta Harvard.

Diplomirao je i na Pravnom fakultetu Harvard i na Državnom univerzitetu Njujorka u Oneonti.

Zamenik specijalizovanog tužioca je Aleks Vajting, tužilac francuskog i američkog državljanstva koji ima veliko iskustvo kako u domaćem tako i u međunarodnom pravosuđu, uključujući rad na MKS i Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), i istaknutu akademsku karijeru.

Gospodin Vajting, diplomac koledža Jejl i Pravnog fakulteta Jejl, pridružio se ST sa Pravnog fakulteta Harvard, gde je radio kao profesor praktične nastave od 2013.

U Tužilaštvu MKS radio je od 2010. do 2013, najpre kao koordinator za istrage, zadužen za nadzor svih istraga, a zatim kao koordinator tužilaštva nadležan za celokupnu oblast krivičnog gonjenja.

Na MKSJ, od 2002. do 2007, g. Vajting je bio glavni tužilac na suđenju Fatmiru Ljimaju, Isaku Muslijuu i Haradinu Balji, i glavni tužilac na suđenju Milanu Martiću i Dragomiru Miloševiću.

Pre rada na MKSJ, g. Vajting je bio savezni tužilac SAD, prvo pri Upravi za građanska prava Krivičnog odeljenja u Vašingtonu, a zatim u kancelariji

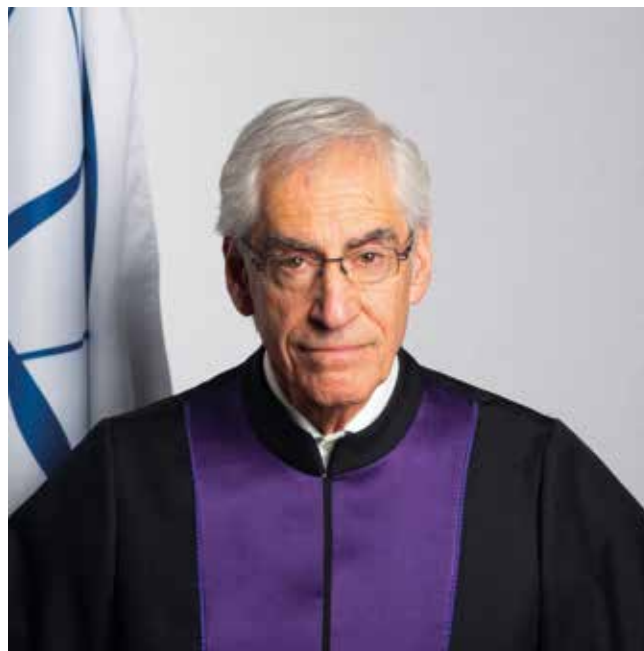
Aleks Vajting, zamenik specijalizovanog tužioca

Državnog pravobranioca SAD u Bostonu, Masačusets, sa težištem na organizovanom kriminalu i korupciji.

U Specijalizovanom tužilaštvu rade dva viša tužioca: Alan Tiger i Kler Loson. Alan Tiger, državljanin SAD, ima bogato radno iskustvo u SAD i na MKSJ. Gospodin Tiger je učestvovao i na prvom suđenju pred MKSJ, suđenju Dušku Tadiću, i na poslednjem, suđenju Ratku Mladiću. Takođe je obavljao dužnost višeg tužioca na suđenjima Anti Gotovini, Radovanu Karadžiću, Momčilu Krajišniku, Darku Mrđi i Biljani Plavšić.

Gospodin Tiger je obavljao dužnost saveznog tužioca u Upravi za građanska prava Krivičnog odeljenja Ministarstva pravde SAD od 1987. do 1994, gde je krivično gonio odgovorne za dela nasilja na rasnoj osnovi i policijske brutalnosti širom zemlje, na primer u predmetu Rodnija Kinga.

Diplomirao je na Univerzitetu Kalifornije u Los Anđelesu, a doktorirao prava na Univerzitetu u Santa Klari.

Alan Tiger, viši tužilac

Kler Loson, državljanka Irske, ima diplomu Univerzitetskog Koledža u Dublinu, jednogodišnju specijalizaciju iz međunarodnog prava na Univerzitetu u Melburnu, kao i diplomu magistra prava Univerziteta Kolumbija. Pre dolaska u ST, gđa Loson je radila kao pravnik u Sudskom odeljenju MKS, u Tužilaštvu MKSJ, kao savetnik irske vlade za ljudska prava, kao i u jednoj vodećoj irskoj advokatskoj kancelariji.

Gđa Loson je bila angažovana na više međunarodnih krivičnih predmeta, između ostalih iz Centralnoafričke Republike, Demokratske Republike Kongo, Kenije i bivše Jugoslavije. Takođe je predvodila pregovore u oblasti ljudskih prava u ime EU i pri UN.

Kler Loson, viši tužilac

Načelnik Odeljenja za istrage ST je Vard Ferdinanduse, državljanin Holandije s diplomom pravnih nauka i doktoratom na temu primene međunarodnog krivičnog prava u nacionalnom pravosuđu, koji je odbranio na Univerzitetu u Amsterdamu. Gospodin Ferdinanduse objavio je niz članaka iz oblasti nacionalnog i međunarodnog krivičnog prava, a predavao je i međunarodno i evropsko krivično pravo na Univerzitetu u Groningenu, s težištem na međunarodnoj saradnji u krivičnim pitanjima.

U svojstvu tužioca pri Državnom javnom tužilaštvu u Roterdamu g. Ferdinanduse radio je na krivičnim predmetima, izručenjima i istragama o međunarodnim krivičnim delima kao što su genocid, ratni zločini, mučenje, piraterija i terorizam. Neposredno pre nego što se pridružio ST radio je kao glavni tužilac u suđenju povodom obaranja aviona na letu MH17.

Vard Ferdinanduse, načelnik Odeljenja za istrage

5 | Timovi Tužilaštva

Tim Tužilaštva za suđenje u predmetu Mustafa

Tim Tužilaštva u predmetu protiv Saljiha Mustafe čine Čezari Mihalčuk, Silvija D'Askoli i Filipo de Miničis. Gospodin Mihalčuk, tužilac, državljanin je Poljske školovan u Poljskoj i Ujedinjenom Kraljevstvu, a u njegovo radno iskustvo, između ostalog, spada i mesto načelnika Odeljenja za vladavinu prava kod Specijalnog predstavnika EU za Kosovo u periodu od 2015. do 2020. i načelnika Odeljenja za ratne zločine pri Specijalnom tužilaštvu Republike Kosovo u periodu od 2010. do 2015. Pomoćnik tužioca gđa

D'Askoli doktorirala je pravo i specijalizovala se za međunarodno krivično pravo i ljudska prava. Od 2007. do 2016. radila je na krivičnom gonjenju počinilaca ratnih zločina, na primer, na predmetu protiv Ratka Mladića pred MKSJ. Pomoćnik tužioca g. De Miničis, državljanin Italije, sticao je radno iskustvo na MKSJ, u Kancelariji istražnih sudija na Vanrednim većima pri sudovima Kambodže i u Visokom komesarijatu Ujedinjenih nacija za ljudska prava u Južnoj Koreji.

Čezari Mihalčuk, tužilac

Silvija D'Askoli, pomoćnik tužioca

Filipo De Miničis, pomoćnik tužioca

Tim Tužilaštva za suđenje u predmetu Gucati i Haradinaj

Tim Tužilaštva u predmetu protiv Hisnija Gucati i Nasima Haradinaja čine Valerija Boliči, Džejs Pače i Mat Haling. Tužilac gđa Boliči, državljanica Italije, doktorirala je međunarodno krivično pravo, a pre nego što se priključila Tužilaštvu radila je u većima MKSJ, kao tužilac Euleksa na Kosovu, a pomagala je i u zastupanju Italije pred Evropskim sudom za ljudska

prava. Pomoćnik tužioca g. Pače, državljanin Malte, školovao se na Malti i u Ujedinjenom Kraljevstvu, a radno iskustvo stekao je u tužilaštvima Specijalnog suda za Sijera Leone i MKS. Gospodin Haling je tužilac iz SAD, član advokatske komore Kalifornije, a Tužilaštvu se pridružio 2020, dobivši posebno odsustvo s MKS, gde je zaposlen od 2011.

Valerija Boliči, tužilac

Džejs Pače, pomoćnik tužioca

Mat Haling, tužilac

SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO KOSOVA

**SPECIJALIZOVANA VEĆA I
SPECIJALIZOVANO TUŽILAŠTVO
KOSOVA IZVEŠTAJ ZA 2021.**

Izdaju i distribuiraju:

Specijalizovana veća Kosova (SVK)

Izdato na tri jezika:

albanskom, srpskom i engleskom

Za detaljnije informacije o

Specijalizovanim većima Kosova:

www.scp-ks.org

Za pitanja medija u vezi sa

Specijalizovanim tužilaštvom:

mediaKSC@scp-ks.org

Za pitanja medija u vezi sa

Specijalizovanim tužilaštvom:

spokespersonSPO@scp-ks.org

Grafički dizajn:

Wim Jansen Design

www.wimjansendesign.nl

Štampa

Quantes Grafimedia

www.quant.es.nl

Nosilac autorskih prava © 2022

Specijalizovana veća i

Specijalizovano tužilaštvo Kosova

Sva prava pridržana.

www.scp-ks.org